

Βιβλίο Δασκάλου

Το επίτιμνο

Το σχολείο μου

ΥΠΕΠΘ • ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ» – Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

«Ολοκληρωμένη Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 80% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 20% από Εθνικούς Πόρους

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Βιβλίου Δασκάλου

Περιεχόμενα

1. Οδηγίες εγκατάστασης λογισμικού.....	5
2. Εισαγωγή	7
3. Λίγα λόγια για τη νοητική καθυστέρηση	10
4. Νέες Τεχνολογίες και λογισμικά	12
5. Παιδαγωγικό πλαίσιο και στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος που καλύπτει το λογισμικό.....	15
6. Δομή και περιεχόμενο του λογισμικού.....	21
7. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο του λογισμικού	38
8. Συμπληρωματικές δραστηριότητες.....	41
9. Αξιολόγηση.....	44
10. Ενδεικτική Βιβλιογραφία	45

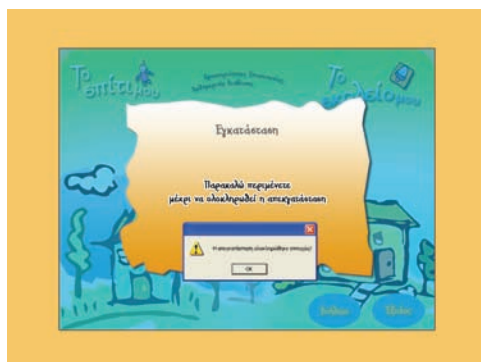
1. Οδηγίες εγκατάστασης λογισμικού

Εγκατάσταση του λογισμικού (βλ. Οδηγό Εγκατάστασης & Εγχειρίδιο Χρήσης για λεπτομερή παρουσίαση)

Μετά την τοποθέτηση του δίσκου στον υπολογιστή εμφανίζεται η παρακάτω οθόνη για την εγκατάσταση του προγράμματος στο σκληρό δίσκο.

Επιλέγοντας **Εγκατάσταση του προγράμματος** εμφανίζεται η παρακάτω οθόνη και το πρόγραμμα εγκαθίσταται στο σκληρό δίσκο.

Μετά την εγκατάσταση εμφανίζεται η οθόνη με τις πληροφορίες για τη θέση του προγράμματος στο δίσκο και τις επιλογές σας.

Συνοπτική παρουσίαση του λογισμικού

Γενική περιγραφή

Το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* προσφέρει αναλυτικά, διερευνητικά περιβάλλοντα, όπου τα παιδιά με **βαριά νοητική καθυστέρηση**, γλωσσικές και αναπτυξιακές διαταραχές, μαθαίνουν για αντικείμενα και δραστηριότητες που συναντά κανείς στις καθημερινές του συνήθειες. Το λογισμικό αυτό δομεί τις λειτουργικές γλωσσικές τους δεξιότητες και τα βοηθά να αναπτύξουν την αυτονομία τους.

Περιγραφή προγράμματος

Κάθε πρόγραμμα χρησιμοποιεί τέσσερις ελκυστικές σκηνές, προκειμένου να διδάξει περισσότερα από 100 κοινά είδη λεξιλογίου. Μπορεί κανείς να διδάξει όλα τα αντικείμενα που υπάρχουν σε ένα συγκεκριμένο σκηνικό ή να διαλέξει κάποια από αυτά. Τα προγράμματα αυτά δεν είναι μόνο ευχάριστα στη χρήση, αλλά, συγχρόνως, όπως προαναφέραμε, δομούν τις λειτουργικές γλωσσικές δεξιότητες των παιδιών και τους δίνουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν την αυτονομία τους.

Το Σπίτι μου

Το πρόγραμμα αυτό βοηθάει τα παιδιά να αναπτύξουν την αυτονομία τους μέσα στο σπίτι. Συγκεκριμένα, θα διδαχθούν περισσότερα από 100 είδη λεξιλογίου που μπορεί να βρει κανείς σε τέσσερα διαφορετικά δωμάτια: σαλόνι, κουζίνα, κρεβατοκάμαρα και μπάνιο.

Το Σχολείο μου

Το πρόγραμμα αυτό είναι ιδανικό για την προετοιμασία των παιδιών για τις σχολικές εμπειρίες. Μπορεί κανείς να επιλέξει ανάμεσα σε 100 είδη λεξιλογίου τα οποία αντιστοιχούν σε τέσσερα σχολικά περιβάλλοντα: στην τάξη, στην αυλή, στο κυλικείο και στο διάδρομο, στην αίθουσα εκδηλώσεων. Για κάθε περιβάλλον υπάρχουν τέσσερις δραστηριότητες:

1) Ανακάλυψη Ονομάτων

Ο μαθητής διαλέγει ένα αντικείμενο και ο υπολογιστής του λέει τι είναι (*Αυτός είναι ένας φούρνος*).

2) Ανακάλυψη Λειτουργιών [Περιγραφές]

Ο μαθητής διαλέγει ένα αντικείμενο και ο υπολογιστής του λέει τι κάνει το αντικείμενο αυτό ή του δίνει μια περιγραφή του (*Μπορείς να χρησιμοποιήσεις το ψαλίδι, για να κόψεις το χαρτί*).

3) Αναγνώριση ονομασιών

Ο υπολογιστής ζητάει από το μαθητή να βρει διάφορα αντικείμενα με βάση το όνομά τους (*Βρες το πεζοδρόμιο*).

4) Αναγνώριση λειτουργιών [Περιγραφές]

Ο υπολογιστής ζητάει από το μαθητή να βρει ένα αντικείμενο με βάση τη λειτουργία ή την περιγραφή του (*Πού κρεμάς τα ρούχα σου;*).

Γενικός Σκοπός

Να βοηθήσει τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση στην εκμάθηση και στην ανακάλυψη στοιχείων από την καθημερινή ζωή στα περιβάλλοντα αυτά.

2. Εισαγωγή

Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου

Το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* αποτελείται από δύο «ομιλούντα» εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν σχεδιαστεί για να διευκολύνουν παιδιά με Βαριά Νοητική Καθυστέρηση και σοβαρές επικοινωνιακές δυσκολίες να κατανοήσουν και να εκφράσουν τη γλώσσα που συναντούν στις καθημερινές τους δραστηριότητες.

Κάθε πρόγραμμα έχει τέσσερις διαφορετικές δραστηριότητες, σχεδιασμένες να αυξάνουν την κατανόηση των ονομάτων των αντικειμένων, των λειτουργιών και των περιγραφών τους. Κάθε δραστηριότητα μπορεί να διεξαχθεί σε τέσσερις σκηνές. Στο *Σπίτι μου* οι σκηνές εμπερικλείουν τα βασικά δωμάτια ενός σπιτιού: κρεβατοκάμαρα, μπάνιο, κουζίνα και σαλόνι. Στο *Σχολείο μου* εμφανίζονται: η τάξη, η αυλή, το κυλικείο-σχολικός διάδρομος και η αίθουσα εκδηλώσεων.

Βελτίωση λειτουργικού λεξιλογίου

Ο όρος «λειτουργικές επικοινωνιακές δεξιότητες» αναφέρεται στην ικανότητά μας να κατανοούμε και να εκφράζουμε τη γλώσσα που είναι απαραίτητη για τη διεκπεραίωση καθημερινών δραστηριοτήτων. Το περιεχόμενο και ο σχεδιασμός του λογισμικού *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* βασίζεται στις γλωσσικές απαιτήσεις αυτόνομων καθημερινών δεξιοτήτων της ζωής μας. Ειδικότερα, περιλαμβάνει λεξιλόγια που καλύπτουν δραστηριότητες της καθημερινής ζωής μέσα στο σπίτι και το σχολείο. Στο *Σπίτι μου* το λεξιλόγιο σχετίζεται με την κρεβατοκάμαρα, το μπάνιο, την τραπεζαρία, την κουζίνα και το καθιστικό, ενώ στο *Σχολείο μου* σχετίζεται με την τάξη, την αυλή, τη βιβλιοθήκη, την καφετέρια, την αίθουσα εκδηλώσεων και το σχολικό διάδρομο. Οι δραστηριότητες των συγκεκριμένων προγραμμάτων καλύπτουν ποικίλες δεξιότητες οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για τη σκόπιμη, αποδεκτή και ανεξάρτητη διαβίωση. Έρευνες έχουν δείξει ότι τα άτομα που δέχονται πραγματιστική γλωσσική εκπαίδευση παρουσιάζουν αύξηση στη λειτουργική αυτονομία και μείωση στις «τάσεις επίκτητης αδυναμίας» (learned helplessness tendencies).

Οι γλωσσικές δεξιότητες που εμφανίζονται στα προγράμματα αυτά συνήθως αναδεικνύονται σε πολύ μικρές ηλικίες. Έρευνες για την ανάπτυξη της γλώσσας αναφέρουν ότι από 9 μηνών τα παιδιά μπορούν να αναγνωρίζουν τα αντικείμενα με το όνομά τους, ενώ από 27 ως 36 μηνών είναι πλέον σε θέση να επιδείξουν κατανόηση της λειτουργίας ενός αντικειμένου. Αυτές οι δύο δεξιότητες αποτελούν τους στόχους των συγκεκριμένων προγραμμάτων, καθώς ζητούν από το χρήστη να αναγνωρίσει όχι μόνο το αντικείμενο, αλλά και τη λειτουργία συνηθισμένων δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής, του νοικοκυριού και του σχολείου. Με αυτή την προϋπόθεση, είναι ασφαλές να υποθέσουμε ότι αυτού του είδους η εκπαίδευση είναι κατάλληλη για κάθε άτομο με γλωσσικές δεξιότητες παιδιού 36 μηνών.

Στην πραγματικότητα, μόλις βεβαιωθούμε ότι ένα άτομο έχει αποκτήσει ένα βασικό λεξιλόγιο ή έχει κατανοήσει ότι τα προφορικά – γλωσσολογικά σύμβολα αντιστοιχούν σε έννοιες της πραγματικής ζωής, τότε η διδασκαλία του λεξιλογίου θα μπορεί να διεξαχθεί σε διάφορα πλαίσια και με διαφορετικούς τρόπους. Επίσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν πόσο σημαντική είναι η γλώσσα των καθημερινών δραστηριοτήτων, είναι απολύτως φυσιολογικό αυτές οι λέξεις, η λειτουργία και η περιγραφή τους να διδάσκονται σε μαθητές με σωματικές και ψυχολογικές αναπηρίες.

Διδασκαλία λέξεων σε πραγματικό περιβάλλον

Σε κάθε πρόγραμμα του λογισμικού *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* εκτυλίσσονται τέσσερις σκηνές και είναι κατάλληλες για μαθητές με νοητική καθυστέρηση κάθε ηλικίας. Κάθε σκηνή αποτυπώνεται στον υπολογιστή σε πλήρη οθόνη, με διαυγή και ακριβή έγχρωμα γραφικά. Αυτά τα γραφικά είναι αναλογικά ακριβή και περιέχουν αντικείμενα που μπορεί να συναντήσει κανείς σε αυτό το περιβάλλον. Επίσης, σε κάθε σκηνή υπάρχουν 16-23 αναγνωρίσιμα αντικείμενα με περισσότερα από 100 αντικείμενα σε κάθε πρόγραμμα. Με την επιλογή μιας συγκεκριμένης σκηνής για επεξεργασία, ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει σε ποια στοιχεία ακριβώς θα επικεντρωθεί. Για παράδειγμα, ένα μάθημα για το μπάνιο μπορεί να επικεντρωθεί είτε σε τρία μόνο αντικείμενα (οδοντόβουρτσα, οδοντόκρεμα και νιπτήρας) είτε σε όλα τα αντικείμενα του μπάνιου.

Το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται στο *Σπίτι μου* επιλέχθηκε προσεκτικά από μία σειρά καταλόγων δεξιοτήτων αυτόνομης διαβίωσης. Οι εικόνες και οι λέξεις αντιπροσωπεύουν πολύ βασικές δεξιότητες, όπως είναι η προσωπική υγιεινή, καθώς και πιο προχωρημένες δεξιότητες, όπως είναι το σιδέρωμα. Ωστόσο όλα τα είδη που απεικονίζονται στο πρόγραμμα είναι σημαντικά για την επίτευξη της λειτουργικής αυτονομίας στο σπίτι. Αντίστοιχα, το λεξιλόγιο που επιλέχθηκε για *Το Σχολείο μου* είναι σημαντικό για την επίτευξη της λειτουργικής αυτονομίας στο σχολείο.

Για κάθε περιβάλλον υπάρχουν τέσσερις δραστηριότητες:

- 1) **Ανακάλυψη Ονομάτων**
- 2) **Ανακάλυψη Λειτουργιών [Περιγραφές]**
- 3) **Αναγνώριση ονομασιών**
- 4) **Αναγνώριση λειτουργιών [Περιγραφές]**

Στην **Ανακάλυψη Ονομάτων** ο χρήστης απλώς επιλέγει ένα αντικείμενο και ο υπολογιστής «λέει» το όνομά του ενταγμένο σε μια φράση (*Αυτό είναι ένα ψυγείο*). Επίσης ο υπολογιστής ενθαρρύνει λεκτικά το χρήστη να ανακαλύψει διάφορα αντικείμενα με βάση το όνομά τους.

Στην **Ανακάλυψη Λειτουργιών [Περιγραφές]** ο χρήστης ανακαλύπτει ένα αντικείμενο και ο υπολογιστής «λέει» τη λειτουργία ή την περιγραφή του (*Μπορείς να χρησιμοποιήσεις το ψαλίδι για να κόψεις το χαρτί*).

Στην **Αναγνώριση ονομασιών** ο υπολογιστής ζητάει από το χρήστη να βρει διάφορα αντικείμενα με βάση το όνομά τους (*Βρες το κρεβάτι*).

Στην **Αναγνώριση λειτουργιών [Περιγραφές]** ο υπολογιστής ενθαρρύνει λεκτικά το χρήστη να βρει διάφορα αντικείμενα με βάση τη λειτουργία ή την περιγραφή τους.

Σε όλες τις παραπάνω εφαρμογές οι δραστηριότητες αναπτύσσονται με σειρά δυσκολίας ή με σειρά συχνότητας γλωσσικής χρήσης. Με άλλα λόγια, ο καθένας μας αναμένεται να κατανοήσει το όνομα ενός αντικειμένου, προτού αναγνωρίσει τη λειτουργία ή την περιγραφή του. Σε κάθε δραστηριότητα ο βαθμός δυσκολίας των μαθημάτων μπορεί να διαφοροποιηθεί, επιλέγοντας τον αριθμό των λεκτικών αντικειμένων και συμπεριλαμβάνοντας ή παραλείποντας οπτικές ενδείξεις. Οι δραστηριότητες «ανακάλυψης» είναι ανοικτού τύπου –λιγότερο δομημένες– ασκήσεις. Οι δραστηριότητες «αναγνώρισης» έχουν τη μορφή ερωταπαντήσεων και είναι κατάλληλες για την αξιολόγηση και το χειρισμό των λειτουργικών γλωσσικών δεξιοτήτων.

Λειτουργική ευελιξία και έλεγχος

Τα προγράμματα του λογισμικού *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* προσφέρουν πολλές εναλλακτικές προτάσεις χειρισμού οι οποίες επιτρέπουν στο δάσκαλο να προσαρμόσει το κάθε μάθημα στον κάθε χρήστη. Καθένα από τα προγράμματα είναι πολύ χρήσιμο για πολλά ειδικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, καθώς υπάρχει η δυνατότητα προσαρμογής του επιπέδου δυσκολίας του, όπως και των απαιτήσεων πρόσβασης. Αυτή ακριβώς η ευελιξία καθιστά το κάθε πρόγραμμα αποτελεσματικό για άτομα με ειδικές ανάγκες, με ποικίλο βαθμό δυσκολίας, σε διάφορα περιβάλλοντα.

Συγκεκριμένα, στην «Προετοιμασία Μαθήματος», αφού επιλέξουμε την κατάλληλη δραστηριότητα, ένα συγκεκριμένο σκηνικό και το επιθυμητό λεξιλόγιο, παρουσιάζεται το μενού διεπαφής. Οι παράμετροι διεπαφής επιτρέπουν την τροποποίηση του προγράμματος ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και ικανότητες του συγκεκριμένου χρήστη. Οι επιλογές που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο περιβάλλον επιτρέπουν στο χρήστη να έχει πρόσβαση στον υπολογιστή με το πληκτρολόγιο, με το ποντίκι ή με το μονό διακόπτη. Η παράμετρος του ορισμού χρόνου απόκρισης επιτρέπει στο δάσκαλο να θέσει προκαθορισμένο εύρος χρόνου κατά τον οποίο ο υπολογιστής αναμένει την απάντηση. Εάν η επιλογή του μονού διακόπτη (σκανάρισμα) επιλεγεί ως περιβάλλον διεπαφής, τότε η ταχύτητα σκαναρίσματος μπορεί να μειωθεί ή να επιταχυνθεί, ανάλογα με τις ικανότητες του χρήστη στο σκανάρισμα. Ενεργοποιώντας ή απενεργοποιώντας την ένδειξη «Καθοδήγηση», καθορίζεται κατά πόσο το αντικείμενο-στόχος θα αναβοσβήσει προτού ζητηθεί από το χρήστη να το αναγνωρίσει.

Η ειδική αγωγή

Η εκπαίδευση στο δημοτικό αποτελεί το θεμέλιο λίθο για την περαιτέρω ανάπτυξη των παιδιών όλων των κατηγοριών. Βασικές αρχές αυτής της εκπαίδευσης είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων των μαθητών, η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και η καλλιέργεια βασικών στοιχείων της ανθρώπινης νόησης, όπως αντίληψη, κατανόηση, επικοινωνία, κριτική σκέψη κ.ά. Στο πλαίσιο των στόχων αυτών προκύπτει η ανάγκη της ειδικής αγωγής για κάποιες κατηγορίες μαθητών. Ειδική αγωγή σημαίνει ειδικά σχεδιασμένη διδασκαλία που υποστηρίζεται από ειδικά προγράμματα ή συμπληρωματικές υπηρεσίες και προϋποθέτει κατάλληλα διαρρυθμισμένους χώρους. Το σύνολο του πληθυσμού που χρήζει ειδικής αγωγής είναι ευρύ και περιλαμβάνει όλα τα παιδιά που για κάποιο λόγο χρειάζονται βοήθεια, ώστε να μπορέσουν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα της κοινής τάξης στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής ένταξης.

Επιμέρους κατηγορίες της ειδικής αγωγής αποτελούν τα παιδιά με αισθητηριακές αναπηρίες (τυφλά, κωφά), με κινητικές αναπηρίες, με νοητική υστέρηση (ελαφρά, μέτρια ή βαριά) και με αυτισμό. Επίσης ειδική αγωγή χρειάζονται και τα παιδιά με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (Ε.Μ.Δ.), όπως δυσλεξία, δυσαριθμηση, προβλήματα λόγου κ.ά. (Νόμος 2817/2000).

Καθεμία από τις κατηγορίες αυτές (αισθητηριακές αναπηρίες, νοητική υστέρηση, κινητικές αναπηρίες, αυτισμός) απαιτεί ξεχωριστό σχεδιασμό εκπαίδευσης από το δάσκαλο της τάξης. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο περί ειδικής αγωγής, το οποίο στηρίζεται στην αρχή της ενσωμάτωσης, τα παιδιά αυτά παρακολουθούν το πρόγραμμα της γενικής τάξης που σε ιδανικές περιπτώσεις συνδυάζεται με το πρόγραμμα του τμήματος ένταξης το οποίο βοηθά τα παιδιά να ξεπεράσουν κάποιες από τις πολλές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Κάτι τέτοιο θεωρείται επικερδές τόσο για τα παιδιά χωρίς αναπηρίες, όσο και για τους μαθητές με αναπηρίες οι οποίοι επωφελούνται κυρίως από τη συνύπαρξη αυτή.

Έτσι κι αλλιώς, όμως, για τους μαθητές αυτούς απαιτείται ο σχεδιασμός ενός εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος που θα έχει ως βασικούς άξονες την εξασφάλιση στο μέγιστο βαθμό της ανεξαρτησίας τους και ταυτόχρονα τη μείωση της απομόνωσής τους. Ο αυτοκαθορισμός, δηλαδή η δυνατότητα λήψης αποφάσεων που αφορούν το ίδιο το άτομο, είναι επίσης κάτι που στερούνται τα άτομα που παρουσιάζουν κάποια αναπηρία, άρα θα πρέπει να επιτευχθεί η αποκατάστασή του. Η ουσιαστική συμμετοχή σε ομάδες αποτελεί ένα ακόμα στοιχείο της ζωής των ατόμων εκείνων που χρειάζονται ενίσχυση και υποστήριξη. Όποιοι και αν είναι πάντως οι επιμέρους στόχοι κάθε εξατομικευμένης περίπτωσης, θα πρέπει απαραίτητως να είναι ξεκάθαροι και δομημένοι με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι εύκολη η αξιολόγησή τους.

3. Λίγα λόγια για τη νοητική καθυστέρηση

Η **νοητική καθυστέρηση** είναι σχετικά μετρήσιμη και κατατάσσει τα παιδιά σε τρεις κατηγορίες: σε **μέτρια**, σε **ελαφριά** και σε **βαριά νοητική καθυστέρηση**. Κριτήριο για τις κατηγορίες αυτές, σύμφωνα με το Σύνδεσμο A.A.M.D. (American Association on Mental Deficiency), είναι ο Δείκτης Νοημοσύνης (Δ.Ν.). Συγκεκριμένα, 50 έως 70 παρουσιάζουν οι περιπτώσεις με ελαφριά νοητική καθυστέρηση. Με Δ.Ν. 35 έως 50 χαρακτηρίζονται τα περιστατικά με μέτρια νοητική καθυστέρηση. Από εκεί και πέρα ο πληθυσμός με χαμηλότερο Δ.Ν. θεωρείται ότι παρουσιάζει βαριά νοητική καθυστέρηση. Στο γενικό σχολείο συνήθως συναντάμε τις δύο πρώτες κατηγορίες. Τα παιδιά με βαριά νοητική υστέρηση τις περισσότερες φορές δεν μπορούν καν να αυτοεξηγηρηθούν, οπότε αποκλείονται από αυτό.

Τα παιδιά με νοητική υστέρηση συνήθως δυσκολεύονται σε όλους τους τομείς της γνωστικής λειτουργίας. Ο ρυθμός ανάπτυξής τους είναι βραδύτερος από τον κανονικό. Το μέγιστο σημείο στο οποίο φτάνουν είναι τα 3/4 της ανάπτυξης των ατόμων με κανονική νοημοσύνη. Αυτό το γεγονός καθιστά σαφή την ανάγκη για διαφορετικό σχεδιασμό της εκπαίδευσης των παιδιών αυτών. Επιμέρους χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση και σχετίζονται άμεσα με την πρόοδό τους είναι η δυσκολία επικέντρωσης της προσοχής, η αδύναμη βραχυπρόθεσμη μνήμη, σοβαρές δυσκολίες στη χρήση και κατανόηση της γλώσσας και συχνά δυσκολίες προσαρμογής σε συνθήκες και καταστάσεις.

Ένας βασικός άξονας του αναλυτικού προγράμματος για την εκπαίδευση των παιδιών με νοητική καθυστέρηση απορρέει από την πρωταρχική ανάγκη για αυτοεξηγηρητότητά τους. Έτσι, το παιδί ασκείται στις διαδικασίες που του εξασφαλίζουν την ατομική του καθαριότητα, την ασφάλειά του και την ικανοποίηση των προσωπικών του αναγκών, ένδυση, σίτιση κ.ά. Η ένταξη ενός λογισμικού με προσομοίωση των διαδικασιών μπορεί να εξασφαλίσει στον εκπαιδευτικό την πιστότερη αναπαράσταση της καθημερινότητας του παιδιού.

Επίσης, ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου τους, τόσο σε επίπεδο κατανόησης όσο και σε επίπεδο χρήσης λέξεων, απαιτεί καλλιέργεια με τη σύσταση προγράμματος που θα αποβλέπει σε στόχους κατατετημημένους σε μικρά βήματα. Αυτό σημαίνει ότι ξεκινάμε από τη λέξη και σταδιακά φτάνουμε στη σύνταξη απλών προτάσεων. Η χρήση εικόνων σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή μπορεί να βοηθήσει στη διαδικασία αυτή· ο πλούτος των φωτογραφιών που βρίσκονται στο διαδίκτυο είναι τεράστιος και βρίσκεται στη διάθεση κάθε μαθητή και δασκάλου. Επιπλέον, όσον αφορά στη δόμηση προτάσεων, μπορεί κάλλιστα να χρησιμοποιηθεί ο κειμενογράφος με τη δυνατότητα που έχει να χρωματίζει κάθε λέξη. Έτσι αντιστοιχίζουμε κάθε μέρος του λόγου με ένα χρώμα και παίζουμε με τις λέξεις και τις προτάσεις.

Εκτός από μαθησιακά προβλήματα, τα νοητικά υστερούντα άτομα παρουσιάζουν και σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς, επιθετικότητα, ζήλια, ευερεθιστικότητα. Αυτού του είδους οι συμπεριφορές οδηγούν με τη σειρά τους σε δευτερογενή προβλήματα, όπως είναι η περιθωριοποίηση και η δυσκολία κοινωνικοποίησης.

Με στόχο, λοιπόν, την κοινωνική τους προσαρμογή, θα πρέπει τα άτομα αυτά να ασκηθούν στην τήρηση βασικών κανόνων αλληλεπίδρασης, για παράδειγμα σεβασμός στο συνομιλητή ή στο συμπαίκτη, εξοικείωση με διάφορους ρόλους εντός και εκτός σχολικού περιβάλλοντος, π.χ. δάσκαλος, διευθυντής. Μια πιο εξειδικευμένη δεξιότητα που μπορεί να ασκηθεί μέσα από ένα κατάλληλο λογισμικό είναι η χρήση των νομισμάτων. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ήδη έχει εκπονήσει ένα ανάλογο πρόγραμμα το οποίο βοηθά τα παιδιά με μειωμένη αντίληψη και ικανότητα σκέψης να εξοικειωθούν με τα νομίσματα και να μάθουν τη χρήση, την αξία και το ρόλο τους στις κοινωνικές – οικονομικές συναλλαγές. Μια τέτοια γνώση αποτελεί μεγάλο βήμα προς την ανεξαρτητοποίηση του ατόμου.

Επίσης έχει μεγάλη σημασία τα παιδιά που υστερούν νοητικά να συνηθίσουν σε ένα καθημερινό πρόγραμμα, κάτι που για τα παιδιά χωρίς αναπηρίες είναι συνήθως λιγότερο δύσκολο. Συχνά το πρόγραμμα αυτό μπορεί να χρειαστεί πολλές τροποποιήσεις, έως ότου το παιδί με νοητική καθυστέρηση καταφέρει να συγχρονιστεί με τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης. Περισσότερα διαλείμματα ή μεγαλύτερη άνεση κινήσεων μέσα στην τάξη είναι κάποια από τα προνόμια που θα πρέπει να παραχωρήσει ο δάσκαλος στο μαθητή του που παρουσιάζει νοητική υστέρηση, προκειμένου να εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για όλα τα μέλη της τάξης.

Εξίσου βασικό στοιχείο για τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση είναι η προεπαγγελματική τους εκπαίδευση. Η άσκηση των χεριών και των ποδιών, καθώς και η επαφή τους από νωρίς με ένα χώρο εργασίας, θα τους εξασφαλίσουν στην πορεία τη γνώση μιας τέχνης, ώστε να γίνουν ενεργά μέλη στον εργασιακό χώρο. Το γεγονός ότι μπορούν να αποκτήσουν και να καλλιεργήσουν δεξιότητες, καθώς και η ικανότητά τους να ασκούνται κινητικά, τους επιτρέπει να κατακτήσουν μια επαγγελματική γνώση. Επιπλέον, τα άτομα με νοητική καθυστέρηση έχουν την ικανότητα να μιμούνται εύκολα και να απομνημονεύουν μηχανικά πράγματα και πράξεις, στοιχεία που μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά όσους ασχολούνται με την εκπαίδευσή τους.

Για να θεωρήσουμε ότι κάποιος έχει πραγματικά κατακτήσει μια γνώση, θα πρέπει να έχει περάσει και τα πέντε στάδια που κρίνονται απαραίτητα. Από την πρόσκαιρη απόκτηση της πληροφορίας, το άτομο περνά στην ευχέρεια με την οποία τη χρησιμοποιεί. Αυτό εξασφαλίζει έμμεσα τη διατήρηση και τη γενίκευσή της. Η προσαρμογή της νέας γνώσης σε ανάλογες καταστάσεις δείχνει ότι το άτομο είναι πραγματικά κύριος της γνώσης αυτής. Τα άτομα με νοητική καθυστέρηση δυσκολεύονται να περάσουν επιτυχώς όλα τα παραπάνω στάδια και αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο ότι βρίσκονται προσκολλημένα στο παρόν, στο τώρα, σε αυτό που υπάρχει και γίνεται μπροστά τους. Παρόλα αυτά, η σωστή παρώθησή τους μπορεί να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να βρει κίνητρα για να κινητοποιήσει το μαθητή του. Αν εξηγήσουμε στο μαθητή με νοητική καθυστέρηση το σκοπό της γνώσης που του παρέχουμε κάθε φορά, θα δημιουργήσουμε πιο γόνιμο έδαφος για εκπαίδευση. Ακόμα, θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση ενεργούν σε μεγάλο βαθμό με γνώμονα το συναίσθημα. Άρα η καλή σχέση μαθητή και δασκάλου αποτελεί από μόνη της υποκινητικό παράγοντα. Επειδή όμως η ανίχνευση ενισχυτών είναι γενικά πιο δύσκολη στα παιδιά αυτά, θα πρέπει να επενδύσουμε περισσότερο χρόνο και προσπάθεια για τη δόμηση της σχέσης αυτής.

Μια μέθοδος εκπαίδευσης των παιδιών με νοητική καθυστέρηση είναι η ανάλυση έργου (task analysis). Η μέθοδος αυτή βασίζεται στην κατάτμηση ενός στόχου σε μικρότερα μέρη, κάτι που μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους, ανάλογα με το στόχο. Ένας τρόπος είναι να γίνεται αλυσιδωτή εκμάθηση κάποιας γνώσης από την αρχή προς το τέλος ή από το τέλος προς την αρχή. Ένας άλλος τρόπος, που βασίζεται σε αυτή τη μέθοδο, είναι η σχηματοποίηση του στόχου στην αρχή σύμφωνα με την αδρή κινητικότητα και στη συνέχεια με τη βοήθεια της λεπτής κινητικότητας. Ο σχηματισμός γραμμάτων αρχικά με πλαστελίνη και αργότερα με το μολύβι βασίζεται ακριβώς σε αυτή τη λογική. Επίσης, η εξασφάλιση της επιτυχίας είναι αυτό που θα κρατήσει το μαθητή μας σε ενεργή διάθεση. Άρα, αν τον βοηθήσουμε ώστε να μην κάνει λάθη, δίνοντάς του λίγες επιλογές που βαθμιαία θα αυξάνονται, μπορούμε να θεωρούμε ότι σταδιακά θα φτάσει στον τελικό στόχο.

Ακολουθώντας την ίδια λογική, μπορούμε να εφαρμόζουμε και την τεχνική της βαθμιαίας μείωσης της βοήθειας μέχρι να πετύχουμε την αυτοκαθοδήγηση, σε όποιο βαθμό είναι δυνατό να συμβεί. Αυτό σημαίνει ότι στην αρχή της διδασκαλίας μιας ενέργειας ή μιας συμπεριφοράς βρισκόμαστε δίπλα στο μαθητή μας και τον βοηθάμε με κάθε τρόπο, λεκτικό ή άλλο, να κατακτήσει τον επιθυμητό στόχο. Η βοήθεια αυτή θα είναι λιγότερη τη δεύτερη φορά, ώσπου τελικά ο μαθητής θα μπορέσει να πραγματοποιήσει μέρος ή ολόκληρη την ενέργεια χωρίς καμιά βοήθεια.

Τέλος, ένας άλλος βασικός άξονας εκπαίδευσης για τα παιδιά με νοητική υστέρηση ελαφριάς ή μέτριας μορφής είναι η διαθεματική προσέγγιση των μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος. Στο αντίστοιχο κομμάτι των Δ.Ε.Π.Π.Σ. παρατίθενται παραδείγματα μιας τέτοιας προσέγγισης για θέματα που σχετίζονται με βασικά στοιχεία της καθημερινότητας των παιδιών (Δ.Ε.Π.Π.Σ., 2004).

4. Νέες Τεχνολογίες και λογισμικά

Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών, ειδική αγωγή και ηλεκτρονικοί υπολογιστές

Σαφής αναφορά για την ένταξη των Νέων Τεχνολογιών και συγκεκριμένα για τη χρήση υπολογιστών από τους μαθητές της Ειδικής Αγωγής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση γίνεται στο πλαίσιο των Α.Π.Σ. στην κατηγορία των μαθητών που παρουσιάζουν μέτρια και ελαφρά νοητική υστέρηση. Στη γενικότερη κατηγορία των τομέων, στους οποίους πρέπει να δίνεται προτεραιότητα, αναφέρεται και η εξοικείωση των μαθητών με την τεχνολογία και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα οφέλη που προκύπτουν είναι πολλά και απλώνονται σε όλο το φάσμα ανάπτυξης του μαθητή. Εκτός από τις άμεσες εμπειρίες που προσφέρει στους χρήστες σε επίπεδο μάθησης και επικοινωνίας, βοηθά και στην καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων, π.χ εστίαση της προσοχής, πρακτική σκέψη και αυτοαξιολόγηση. Ταυτόχρονα ενισχύει και τα χαρακτηριστικά στα οποία συνήθως υστερούν οι μαθητές αυτοί και είναι η υπομονή και η επιμονή.

Στις υπόλοιπες κατηγορίες της Ειδικής Αγωγής γίνεται λόγος για υποστηρικτική τεχνολογία η οποία αποτελεί έναν ευρύτερο όρο. Σε αυτόν μπορεί να ενταχθεί και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής με τις διάφορες οθόνες αφής και τα ποντίκια σε μορφή joystick, η οθόνη και το πληκτρολόγιο Braille και οποιοδήποτε άλλο περιφερειακό εξάρτημα βοηθά τους μαθητές να ξεπεράσουν αδυναμίες και δυσκολίες.

Η πρόοδος της τεχνολογίας έχει διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Η είσοδος των ηλεκτρονικών υπολογιστών στις

σχολικές τάξεις σήμανε την επίλυση πολλών πρακτικών προβλημάτων της εκπαιδευτικής καθημερινότητας, καθώς και τη βελτίωση των συνθηκών εκπαίδευσης πολλών μαθητών. Το βασικότερο όμως είναι ότι μπόρεσαν κάποιοι μαθητές να προσπεράσουν τις μειονεξίες τους και να προσπαθήσουν σε καλύτερη πλέον βάση για την πρόδοό τους.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα όλων των παραπάνω είναι οι οθόνες αφής για παιδιά με κινητικά προβλήματα ή αναπηρίες. Οι οθόνες αυτές επιτρέπουν στους μαθητές να κάνουν ενέργειες που αλλιώς θα απαιτούσαν ανεπτυγμένη τη λεπτή κινητικότητα, για παράδειγμα

να γράφουν ένα κείμενο μόνοι τους. Αντίστοιχη διευκόλυνση αποτελούν και τα προγράμματα αναγνώρισης φωνής τα οποία καταγράφουν καθ' υπαγόρευση του χρήστη. Ένα τέτοιο πλαίσιο εργασίας αποτελεί ανεκτίμητο βοήθημα τόσο για τους μαθητές που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες ή προβλήματα συντονισμού των χεριών, όσο και για τους μαθητές με ηπιότερες δυσκολίες, όπως δυσλεξία ή άλλες ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.

Ανάλογη βοήθεια αποτελούν και τα ειδικά μηχανήματα που επιτρέπουν στους τυφλούς μαθητές τη χρήση των υπολογιστών. Οι οθόνες και οι εκτυπωτές με τη μέθοδο Braille των τυφλών είναι σημαντικά στοιχεία που βοηθούν στην εξίσωση των μαθητών αυτών μέσα στη γενική τάξη με τους υπολοίπους. Το γεγονός και μόνο ότι μπορεί να καταργηθεί η χρήση της πεπαλαιωμένης και θορυβώδους μηχανής Braille, βελτιώνει το προφίλ του τυφλού μαθητή ανάμεσα στους βλέποντες συμμαθητές.

Ωστόσο η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών αποτελεί σημαντικό αρωγό εκπαίδευσης και για τους κωφούς μαθητές, καθώς στη συγκεκριμένη περίπτωση όλα θέλουμε να εικονοποιούνται. Γενικότερα μπορούμε να πούμε ότι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές σπάζουν, εδώ, το φράγμα των ακουστικών δεξιοτήτων και καθιστούν το μαθητή ικανό να εμπλακεί με εργασίες και αντικείμενα μελέτης από τα οποία αποκλειόταν προηγουμένως. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιου υλικού αποτελεί η κατασκευή εικονοποιημένων λεξικών, με τη χρήση κατάλληλων εικόνων και την παρουσίαση χειρομορφών σε επίπεδο λέξεων ή προτάσεων. Στο ίδιο πλαίσιο μπορούν να ενταχθούν και ολόκληρα κείμενα τα οποία θα είναι διαθέσιμα τόσο σε μορφή κειμένου όσο και σε μορφή εικόνας. Έρευνες έδειξαν ότι μια τέτοια μέθοδος αυξάνει κατακόρυφα την κατανόηση του κειμένου και σταδιακά ο μαθητής μπορεί να μειώσει τη χρήση της εικόνας και να γίνει ένας ικανότερος αναγνώστης.

Επίσης, με την ίδια λογική, έχουν γίνει προσπάθειες να διδαχθούν διάφορες εκπαιδευτικές ενότητες μέσω των υπολογιστών και συγκεκριμένα καταρτίζοντας ειδικά λογισμικά. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές μπορούν να εκτελούν εικονικά πειράματα, χωρίς τους κινδύνους που ελλοχεύουν σε πραγματικές συνθήκες. Προχωρώντας πιο πέρα από την αμιγώς εκπαιδευτική διάσταση της χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή, μπορούμε να δούμε και την αρωγή του στο επικοινωνιακό και κοινωνικό κομμάτι της ζωής των κωφών μαθητών και όχι μόνο. Με μια web camera ένας μαθητής κωφός ή μη μπορεί να επικοινωνήσει με ένα μαθητή από οποιαδήποτε γωνιά του κόσμου. Αυτό συμβάλλει αφενός στην ανάπτυξη του επικοινωνιακού λόγου του μαθητή και αφετέρου στη διαμόρφωση ενός πολίτη όχι μόνο της χώρας του, αλλά και του κόσμου.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές μπορούν να επιτελέσουν πολυδιάστατο ρόλο μέσα στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα και διαδικασία της ειδικής ή της γενικής αγωγής. Με διάφορους τρόπους πετυχαίνουν να κάνουν το αόρατο ορατό και το θεωρητικό χειροπιαστό. Αυτή είναι μια σημαντική και πολύτροπη συμβολή στην επίτευξη των στόχων του αναλυτικού προγράμματος, καθώς ταυτόχρονα εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό την εμπάθυνση και την ευρύτητά του. Μπορεί να αποτελέσει απλό εποπτικό υλικό ή αυτό καθαυτό το γνωστικό μέσο, αντικαθιστώντας συχνά τον ανθρώπινο

παράγοντα. Σε πολλές πάλι περιπτώσεις βοηθά στην αποκατάσταση της επικοινωνίας ατόμων που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στο συγκεκριμένο τομέα, π.χ. αυτιστικά, κωφά.

Δεν πρέπει βέβαια να ξεχνάμε και τον ψυχαγωγικό χαρακτήρα αυτού του στοιχείου. Εκτός από το γεγονός ότι και μόνο η ένταξη του υπολογιστή στην εκπαιδευτική διαδικασία λειτουργεί ως κίνητρο για την ενασχόληση ενός μαθητή με μια εκπαιδευτική εργασία, μπορεί κάλλιστα να αποτελέσει και ένα πιο απολαυστικό, διασκεδαστικό και πρωτότυπο περιβάλλον εργασίας. Συγχρόνως μπορεί να ενταχθεί ως ισχυρός ενισχυτής στην προσπάθεια διαμόρφωσης μιας επιθυμητής συμπεριφοράς ή ως κίνητρο για την ολοκλήρωση κάποιων εργασιών.

Ένα χαρακτηριστικό της χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή γενικά, το οποίο συμβάλλει εκτενώς στην ειδική αγωγή, είναι η δυνατότητα για άμεση ανατροφοδότηση του χρήστη και μάλιστα με βαθμιδωτή και πολυποικίλη μορφή. Με μια προσπάθειά του ο μαθητής μαθαίνει αν είναι σωστός, λάθος ή εν μέρει σωστός, και επιβραβεύεται ή βοηθιέται με πολλούς τρόπους. Ταυτόχρονα εξασφαλίζεται η καλλιέργεια της γλώσσας με τρόπους κατανοητούς από όλους, αφού στηρίζεται στη χρήση της εικόνας και του ήχου. Έτσι συντελεί στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου και στη βελτίωση παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου.

Συνοψίζοντας τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή στη σχολική τάξη και πιο συγκεκριμένα τη συμβολή του στην πολυπόθητη ένταξη σε αυτήν παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο ρόλος του μπορεί να πάρει γενικά τρεις μορφές. Ο αντισταθμιστικός του ρόλος εξασκείται στις περιπτώσεις που βοηθά να ξεπεραστεί ένα πρόβλημα, όπως εκείνο της λεπτής κινητικότητας ή της κώφωσης. Ο μαθητής μπορεί να λειτουργήσει εξίσου καλά, καθώς του δίνεται η δυνατότητα εναλλακτικής άσκησης. Στις περιπτώσεις που βοηθά να αναπτυχθούν ελλειπίες δεξιότητες, όπως εκείνης της παραγωγής λόγου και του εμπλουτισμού του λεξιλογίου, θεωρούμε ότι δρα θεραπευτικά. Ενδέχεται βέβαια να λειτουργήσει ταυτόχρονα και στα δύο επίπεδα, οπότε σε αυτή την περίπτωση χαρακτηρίζουμε το ρόλο του συνδυαστικό. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, στους κωφούς μαθητές που μέσω εικόνων και χειρομορφών εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους.

Α.Π.Σ. & Δ.Ε.Π.Π.Σ. Ειδικής Αγωγής

Η ειδική αγωγή στη χώρα μας μπορεί να θεωρηθεί μια εκκολαπτόμενη επιστήμη στην οποία λίγα έχουν γίνει και έχουν ειπωθεί προσώρας. Ο Νόμος 2817/2000 υπήρξε η πρώτη κίνηση από την Πολιτεία, προκειμένου να οριοθετησει ουσιαστικά την επιστήμη, αλλά και τη δράση και εξέλιξη αυτής της διάστασης στην εκπαίδευση. Το 1985 διατυπώθηκε ο πρώτος νόμος περί Ειδικής Αγωγής ο οποίος, όμως, άφηνε κενά και ασάφειες σε πολλά τυπικά και διαδικαστικά θέματα, όπως και σε ουσιαστικά και πρακτικά ζητήματα.

Α.Π.Σ. και ειδική αγωγή

Τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) Ειδικής Αγωγής, τα οποία συγγράφηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το 2004, προέκυψαν έπειτα από τη χαρτογράφηση που διεξήχθη στο χώρο της Ειδικής Αγωγής σε πανελλαδικό εύρος. Μέσα από αυτή τη διαδικασία κατέστη σαφές ότι δεν καλύπτονται οι ανάγκες των μαθητών από το ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών και δεν υπάρχει στη διάθεση των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται ούτε το κατάλληλο υλικό ούτε και η κατάλληλη καθοδήγηση. Έτσι δημιουργήθηκαν τα Αναλυτικά Προγράμματα της Ειδικής Αγωγής που απευθύνονται σε έξι κατηγορίες Ειδικής Αγωγής: αυτισμός, προβλήματα όρασης και ακοής, νοητική καθυστέρηση (βαριά, μέτρια και ελαφριά),

κινητικές αναπηρίες και πολλαπλές αναπηρίες. Οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες δεν περιλαμβάνονται στα συγκεκριμένα Α.Π.Σ., όμως προβλέπεται να ενταχθούν (βρίσκονται σε πιλοτική εφαρμογή συγγραφής από το Π.Ι.) σε αναλυτικά προγράμματα αυτής της κατηγορίας.

Τη βάση για τη συγγραφή των Α.Π.Σ. Ειδικής Αγωγής αποτέλεσαν τα Α.Π.Σ. Γενικής Εκπαίδευσης. Ανάλογα με την κατηγορία της Ειδικής Αγωγής προστέθηκαν επιμέρους στόχοι ή λεπτομερέστερες αναλύσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Αντίθετα, στη Γενική Αγωγή δεν απαιτείται ειδική επισήμανση. Επίσης έχουν προσαρτηθεί σχέδια εργασίας για διάφορα διδακτικά αντικείμενα τα οποία μπορούν να αποτελέσουν πρότυπα για τους εκπαιδευτικούς που ασχολούνται με μαθητές που χρίζουν ειδικής αγωγής.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής και κοινωνικής ένταξης, οι μαθητές που παρουσιάζουν μια από τις παραπάνω διαταραχές παρακολουθούν το πρόγραμμα του γενικού σχολείου και ταυτόχρονα έχουν, σύμφωνα με το Νόμο 2817/2000, την απαιτούμενη υλικοτεχνική και παιδαγωγική υποστήριξη, ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος. Καθώς όμως οι ανάγκες τους είναι εκ των πραγμάτων διαφορετικές και μεγαλύτερες, απαιτείται ένας διαφορετικός σχεδιασμός για να επιτύχουν στο μέγιστο βαθμό τους γενικότερους στόχους της εκπαίδευσης. Αυτήν ακριβώς την ανάγκη καλούνται να καλύψουν τα νέα Α.Π.Σ. Ειδικής Αγωγής που επισημαίνουν κατά κατηγορία τους διαφορετικούς χειρισμούς.

Έτσι, στον τομέα της νοητικής καθυστέρησης η αδυναμία αντιστρεψιμότητας της σκέψης ή γενίκευσης της γνώσης απαιτεί από το δάσκαλο διαφορετική προσέγγιση των αντικειμένων που άπτονται αυτών των ικανοτήτων, π.χ. στα Μαθηματικά και στη Γλώσσα. Επίσης η αδυναμία μακροπρόθεσμης μνήμης τον οδηγεί σε συχνές επαναλήψεις και κατάτμηση των στόχων.

Ο αυτιστικός μαθητής, από την άλλη, έχει ανάγκη από εξατομικευμένη διδασκαλία σε μεγαλύτερο βαθμό, καθώς και από εφαρμογή εναλλακτικών κυρίως τρόπων παρουσίασης και επεξεργασίας των διδακτικών αντικειμένων. Το βασικό χαρακτηριστικό που καθοδηγεί το δάσκαλο ενός αυτιστικού μαθητή είναι η διαφορετικότητα. Δεν είναι απαραίτητα κατώτερος ο τρόπος που σκέφτεται και αντιλαμβάνεται ένας αυτιστικός μαθητής, αλλά είναι σίγουρα διαφορετικός.

Όσον αφορά στους μαθητές με κινητικές αναπηρίες, τα χαρακτηριστικά της εκπαίδευσής τους επίσης διαφοροποιούνται και μάλιστα σε μεγαλύτερο εύρος αυτή τη φορά. Επίσης, δεδομένου ότι κάποιοι από τους μαθητές αυτής της κατηγορίας παρουσιάζουν και άλλες δυσκολίες, θα πρέπει απαραίτητως να συνυπολογιστούν και άλλοι παράμετροι, προκειμένου να σχεδιαστεί ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Η υποστηρικτική τεχνολογία θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε αυτή την περίπτωση, προκειμένου να βοηθήσει τα παιδιά να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους και να αναπληρώσουν τις αδυναμίες που παρουσιάζουν.

5. Παιδαγωγικό πλαίσιο και στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος

που καλύπτει το λογισμικό

Παιδαγωγικό πλαίσιο σχεδιασμού του λογισμικού Ειδικής Αγωγής Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου

Η σύλληψη της βασικής ιδέας και ο σχεδιασμός της δομής του Γενικού Περιβάλλοντος Διεπαφής (General User Interface) του εκπαιδευτικού λογισμικού

Ειδικής Αγωγής *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* στηρίχθηκε στα όσα αναφέρονται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών και στο Αναλυτικό Πρόγραμμα για μαθητές με Βαριά Νοητική Καθυστέρηση σχετικά με τους σκοπούς, το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία, τις διδακτικές - μαθησιακές δραστηριότητες και την αξιολόγηση της διδασκαλίας του μαθήματος.

Η διδασκαλία δεξιοτήτων επικοινωνίας, αυτοεξυπηρέτησης και αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον

Ένας μεγάλος αριθμός παιδιών με βαριά νοητική καθυστέρηση διαθέτει ελάχιστα μέσα επικοινωνίας. Ακόμα και στις περιπτώσεις που κάποια παιδιά δείχνουν να κατανοούν λέξεις που συναντούν στην καθημερινότητά τους, η κατανόηση αυτή είναι συνήθως πλασματική και εντάσσεται στο φαινόμενο που κάποιοι ερευνητές έχουν αποκαλέσει «μανδύα ικανότητας» (cloak of competence). Αρκετές φορές η κατανόηση που επιτυγχάνεται είναι κυρίως προϊόν αντίληψης των εξωλεκτικών σημείων που εμφανίζονται στην έκφραση του συνομιλητή τους και όχι κατανόησης που προέρχεται από γνώση του λεξιλογίου ή της δομής του προφορικού λόγου. Μάλιστα, πολλά είναι τα παιδιά που διαθέτουν μεγαλύτερο παθητικό παρά ενεργητικό λεξιλόγιο. Αυτό σημαίνει ότι η χρήση λέξεων στον προφορικό λόγο του μαθητή με Βαριά Νοητική Καθυστέρηση, οι οποίες συνδέονται με καθημερινές δραστηριότητες ή αντικείμενα, αποτελεί μία εξαιρετικής σημασίας δραστηριότητα. Επιπροσθέτως, ελάχιστα παιδιά κατακτούν στοιχεία του γραπτού λόγου, γνωρίζουν τη φωνημική τους αξία ή ξέρουν πώς να σχηματίσουν ένα αλφαβητικό σύμβολο. Συνεπώς, η χρήση του γραπτού λόγου, παρότι περιστασιακά μπορεί να βοηθήσει, δεν μπορεί να αποτελέσει κύριο μέσο διδασκαλίας του βασικού λεξιλογίου ή των εννοιών. Όταν περιστασιακά οι λέξεις αναγνωρίζονται, η αναγνώριση αυτή είναι κυρίως οπτική ή φωτογραφική και δεν προέρχεται από τη φωνημική ή συλλαβική αποκωδικοποίηση, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις μαθητών χωρίς νοητική καθυστέρηση. Συνεπώς, η χρήση του προφορικού λόγου –στη συγκεκριμένη περίπτωση κατονομάζοντας ο εκφωνητής τα διαφορετικά αντικείμενα και τις λειτουργίες τους– αποτελεί το κύριο μέσο διδασκαλίας.

Παράλληλα με την κατάκτηση του λεξιλογίου που επιτυγχάνεται μέσα από τη χρήση του λογισμικού, αυξάνεται και η γνώση για τα αντικείμενα που συναντά το παιδί στο φυσικό του περιβάλλον, δηλαδή στο σπίτι και το σχολείο. Επίσης μπορεί να τα ζητήσει και να τα χρησιμοποιήσει με δική του πρωτοβουλία και όχι με παραίνεση του γονέα. Αυτή η κατάκτηση επιτρέπει στο παιδί να μεγιστοποιήσει την αυτονομία του και στους δύο χώρους.

Παιδαγωγικές αρχές σχεδιασμού του λογισμικού Ειδικής Αγωγής *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου*

Οι κατευθυντήριες ιδέες πάνω στις οποίες βασίστηκε η σχεδίαση και η ανάπτυξη του λογισμικού Ειδικής Αγωγής *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* είναι:

❖ **Η αρχή της χρήσης των δυνατοτήτων και όχι των αδυναμιών.** Βασική θεώρηση αυτής της αρχής είναι ότι τα παιδιά με βαριά νοητική καθυστέρηση είναι άτομα που, λόγω περιορισμών στη δυνατότητά τους να συγκρατήσουν και να επεξεργαστούν ένα μεγάλο αριθμό πληροφοριών, δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν μία διδακτική παρέμβαση, όταν ο ρυθμός είναι ταχύς ή ο πληροφοριακός φόρτος μεγάλος. Το συγκεκριμένο λογισμικό αξιοποιεί τον αργό ρυθμό αντίληψης και γνωστικής επεξεργασίας των μαθητών αυτών με τη

δυνατότητα ρύθμισης των παραμέτρων που ελέγχουν το χρόνο καθυστέρησης στην απόκριση του μαθητή, καθώς και το ρυθμό παρουσίασης νέων ερεθισμάτων.

❖ **Η αρχή της εξατομικευμένης διδασκαλίας.** Τα παιδιά με βαριά νοητική καθυστέρηση, λόγω της μειωμένης ικανότητάς τους για αφηρημένη σκέψη και απομνημόνευση, αλλά και εξαιτίας του περιορισμού στη σύνθετη επεξεργασία των προσφερόμενων ερεθισμάτων, χρειάζονται περισσότερο από άλλα ομήλικά τους παιδιά μια εξατομικευμένη προσέγγιση. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να συνυπολογίζει τη γρήγορη εμφάνιση κόπωσης απέναντι σε συνεχόμενες αποτυχίες και τη διάσπαση προσοχής, αφού και τα δύο αυτά δεδομένα οδηγούν στην αποχή και αναπόφευκτα στην παραίτηση. Το λογισμικό αυτό λαμβάνει υπόψη τα παραπάνω και δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να προσαρμόσει το πρόγραμμα στις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του μαθητή. Ο τρόπος κατασκευής του προγράμματος επιτρέπει τη μεγιστοποίηση της επιτυχίας του μαθητή, επιλέγοντας ο εκπαιδευτικός τον αριθμό των λέξεων προς εκμάθηση, καθώς και του χρόνου απόκρισης του μαθητή. Δίνεται έτσι η δυνατότητα στο διδάσκοντα να ανταμείβει το μαθητή, όταν κρίνει ότι αυτό αυξάνει την αυτοπεποίθησή του και τη διάθεσή του να μάθει.

❖ **Η αρχή της διαθεματικότητας και της «ευέλικτης» διδασκαλίας.** Η προσέγγιση της «από τη βάση στην κορυφή», δηλαδή της επιλογής μεμονωμένων δεξιοτήτων προς εξάσκηση και εκμάθηση, οι οποίες δεν συνδέονται άμεσα με την καθημερινότητα των παιδιών, αποτελεί πλέον ξεπερασμένη λογική στο χώρο της Ειδικής Αγωγής. Η παρακολούθηση μιας σειράς προδιαγεγραμμένων δραστηριοτήτων που εικάζεται ότι ανταποκρίνονται στο εξελικτικό στάδιο του μαθητή, και η επιμονή του εκπαιδευτικού προγράμματος στην τελειοποίηση και γενίκευση αυτών των δεξιοτήτων σε άλλα περιβάλλοντα, ΔΕΝ υιοθετείται από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Αντίθετα, στόχος του προγράμματος αυτού είναι η έκθεση του παιδιού σε έννοιες και αντικείμενα της καθημερινότητας, καθώς και σε στοιχεία του γραπτού λόγου που πιθανόν να απομνημονεύσει χωρίς απαραίτητα να μπορεί να διαβάσει με τον τρόπο που διαβάζει ένα παιδί χωρίς ιδιαιτερότητες.

❖ **Η αρχή του καθολικού σχεδιασμού.** Το λογισμικό σχεδιάστηκε με όλες τις δυνατές προδιαγραφές, ώστε να καλύπτει και άλλες κατηγορίες παιδιών με νοητική καθυστέρηση, καθώς και με κινητικές και αισθητηριακές αναπηρίες. Παρέχεται η δυνατότητα σάρωσης, χρήσης διακόπτη, ειδικών πλήκτρων και ποντικιού.

❖ **Η αρχή της «παιδαγωγικής ελευθερίας του διδάσκοντα».** Για να είναι η διδασκαλία αποτελεσματική και ενδιαφέρουσα για τους μαθητές, θα πρέπει ο εκπαιδευτικός να είναι όχι μόνο επαρκώς ενημερωμένος, αλλά και να παίρνει πρωτοβουλίες στο νέο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών. Με άλλα λόγια, ο διδάσκων οφείλει να διευρύνει το ρόλο του, διατηρώντας όμως τον έλεγχο και στο νέο μαθησιακό περιβάλλον των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας. Το παρόν πρόγραμμα παρέχει δυνατότητες ευρείας εφαρμογής του περιεχομένου του, προσφέροντας έτσι στον εκπαιδευτικό μια ευρεία γκάμα μέσων και υλικών για παιδαγωγική πρακτική.

❖ **Η αρχή της «ενεργητικής μάθησης».** Οι μαθητές πρέπει να παρακινούνται, ώστε να συμμετέχουν ενεργητικά στις διάφορες φάσεις της διδασκαλίας. Η μεγιστοποίηση των ανταμοιβών αποτελεί ικανό κίνητρο για την αντιμετώπιση της παθητικότητας που είναι τόσο συχνή στα παιδιά με βαριά νοητική καθυστέρηση.

❖ **Η αρχή της «πολλαπλότητας των διδακτικών προσεγγίσεων».** Καμιά προσέγγιση δεν μπορεί να είναι το ίδιο αποτελεσματική για όλες τις καταστάσεις. Το πείραμα, η επίλυση προβλημάτων στο περιβάλλον «χαρτί – μολύβι», η παρουσίαση ενός μαθήματος στον κιμωλιο-πίνακα, οι ερωτήσεις που εκμαιεύουν τις λανθασμένες αναπαραστάσεις των μαθητών, το βίντεο, η προβολή διαφανειών και οι άλλες δοκιμασμένες διδακτικές πρακτικές δεν θα πάψουν να βρίσκονται

στην ημερήσια διάταξη της διδασκαλίας. Ωστόσο, το παιδαγωγικό πρόβλημα θα εξακολουθεί να αναφέρεται στην οργανική ένταξη του προγράμματος στη διδακτική πράξη. Το λογισμικό αντιμετωπίζει με έναν πρωτότυπο τρόπο τις νέες προκλήσεις στον τομέα της γλωσσικής διδασκαλίας. Με την εισαγωγή του λογισμικού ενδιαφερόμαστε περισσότερο να εμπλουτίσουμε το μαθησιακό περιβάλλον στο σχολείο, εφόσον δεχόμαστε σήμερα ότι μόνο με την πολλαπλότητα των διδακτικών προσεγγίσεων μπορεί να ωφεληθεί πραγματικά ο μαθητής.

Το εκπαιδευτικό λογισμικό Ειδικής Αγωγής *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* μπορεί να καλύψει ένα μεγάλο αριθμό ωρών διδασκαλίας, με στόχο να:

- ❖ Αποτελέσει ένα **διερευνητικό** μαθησιακό περιβάλλον, με **διαθεματικό** χαρακτήρα.

- ❖ Παρέχει δυνατότητα **ελέγχου** των γνώσεων και της πορείας **επίλυσης ενός προβλήματος**.

Πεποιθήσή μας είναι ότι στα χέρια του διδάσκοντα Ειδικής Αγωγής το εκπαιδευτικό λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* μπορεί να αξιοποιηθεί με ποικίλους τρόπους, ώστε να διευκολύνεται και ο ίδιος και οι μαθητές/τριες.

Κάποιες ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο λογισμικό θα μπορούν να πραγματοποιηθούν αυτόνομα από τους μαθητές, πιθανόν και στο χώρο του σπιτιού τους, εφόσον διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Βασικές παιδαγωγικές κατευθύνσεις

Σημείο αφετηρίας του εκπαιδευτικού λογισμικού Ειδικής Αγωγής *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* είναι, αφενός, οι συγκεκριμένες αδυναμίες, εμπόδια (και αντιστάσεις) ή ανεπάρκειες της διδασκαλίας στο σημερινό σχολείο, και, αφετέρου, οι δυνατότητες που προσφέρουν οι υπολογιστές στην εκπαίδευση. Η διδασκαλία με τη συμβολή των Νέων Τεχνολογιών μπορεί να διευκολύνει τις διαδικασίες της μάθησης, προσφέροντας στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές πλούσια μαθησιακά περιβάλλοντα τόσο για την ολοκλήρωση των γνώσεων όσο και για την απόκτηση των γνώσεων ελέγχου μέσα από την επίλυση προβλημάτων.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της προσπάθειας εξατομίκευσης και προσαρμογής του λογισμικού στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες του κάθε μαθητή, δίνεται η δυνατότητα η διδασκαλία να γίνεται στο τρέχον επίπεδο ικανότητας του μαθητή ή και λίγο παραπάνω, σύμφωνα με την άποψη του Vygotsky και την αρχή της «επικείμενης ζώνης ανάπτυξης». Σύμφωνα με την αρχή αυτή, το βέλτιστο επίπεδο δυσκολίας του εκπαιδευτικού υλικού βρίσκεται λίγο πάνω από το τρέχον επίπεδο ικανοτήτων του μαθητή.

Ενίσχυση αυτονομίας παιδιών

Η χρήση του λογισμικού *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* μπορεί να ωφελήσει ένα ευρύ φάσμα ατόμων με επικοινωνιακές διαταραχές. Παιδιά με σημαντικές γλωσσικές διαταραχές, ανεξάρτητα από την κατάσταση αναπηρίας τους, χρειάζεται να καθιερώσουν ένα βασικό λεξιλόγιο, έτσι ώστε να συλλάβουν την έννοια ότι τα προφορικά-γλωσσολογικά σύμβολα, ή οι λέξεις, έχουν αντίστοιχες σημασίες. Μόλις κατακτηθεί αυτό το βασικό λεξιλόγιο, η διδασκαλία λεξιλογίου μπορεί να προσεγγιστεί από διάφορες προοπτικές. Σε αυτό το σημείο, η γλωσσική διδασκαλία των λειτουργικών δραστηριοτήτων μπορεί να έχει σημαντικά αποτελέσματα. Το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* είναι επίσης το ιδανικό σύνολο προγραμμάτων για να αντιμετωπίσει κανείς τις ανάγκες μαθητών που παρουσιάζουν αναπτυξιακές διαταραχές και χρήζουν θεραπείας και βελτίωσης της λειτουργικής τους επικοινωνίας. Με την αύξηση του επιπέδου της αυτονομίας

τους, οι μαθητές αυτοί θα χρειάζονται πλέον λιγότερη φροντίδα και θα μπορέσουν να ενσωματωθούν πιο εύκολα στην κοινότητα.

Τα άτομα με βαριά νοητική καθυστέρηση μπορούν να επωφεληθούν από την έκθεση στο λεξιλόγιο και από τη λειτουργία ή την περιγραφή των αντικειμένων διά μέσου του υπολογιστή. Πολλά είναι τα παιδιά που θα δείξουν μεγαλύτερη ανοχή στην ατομική διδασκαλία με χρήση υπολογιστή, παρά στην παραδοσιακή διδασκαλία. Έχει σημειωθεί ότι οι γλωσσικές δεξιότητες ατόμων με βαριά νοητική καθυστέρηση βελτιώνονται με τη διδασκαλία και τη χρήση υπολογιστή, όταν όλες οι άλλες παραδοσιακές μέθοδοι έχουν αποτύχει.

Το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκπαιδευθεί εκ νέου ένας μαθητής στη γλώσσα που του χρειάζεται, ώστε να είναι αυτόνομος στο σπίτι και στην κοινότητα. Επειδή ο υπολογιστής επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να ελέγχει το λεξιλόγιο, τα αποτελέσματα των ενδείξεων και τα ερεθίσματα, ο μαθητής έχει πολύ λιγότερες πιθανότητες να αναπτύξει υπερφόρτωση ερεθισμάτων.

Το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* είναι επίσης πολύ χρήσιμο για τη διδασκαλία των ελληνικών ως δεύτερης γλώσσας. Η λειτουργική φύση των προγραμμάτων τα καθιστά εξίσου κατάλληλα για παιδιά που η μητρική τους γλώσσα δεν είναι τα ελληνικά.

Οι φυσικοί περιορισμοί του πληθυσμού που αντιμετωπίζει ορθοπεδικά προβλήματα τους έχουν αποτρέψει από δραστηριότητες που απαιτούν κινητικότητα ή ευελιξία. Με τις κατάλληλες όμως τεχνικές πρόσβασης, ο υπολογιστής μπορεί να προσφέρει επαρκές κίνητρο για την εκπαίδευση στη γλώσσα. Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του λογισμικού αυτού παρέχουν πολλές επιλογές πρόσβασης. Τα προγράμματα είναι σχεδιασμένα και λειτουργούν με υλικό που παρέχεται από το πληκτρολόγιο, το ποντίκι ή την οθόνη αφής. Επίσης μπορεί να εργαστεί κανείς με ένα μόνο διακόπτη. Για άτομα με άμεσες δυνατότητες επιλογής, η οθόνη αφής παρέχει άμεση και γρήγορη ανατροφοδότηση. Με τη δυνατότητα της ακριβούς ενεργοποίησης του διακόπτη, ακόμη και μαθητές που έχουν σοβαρές φυσικές επιπλοκές μπορούν να έχουν πρόσβαση στα προγράμματα. Αυτό σημαίνει ότι και εκείνοι ακόμα μπορούν να επωφεληθούν από τα οφέλη της χρήσης αυτών των ενισχυτικών γλωσσικών προγραμμάτων.

Ένταξη του λογισμικού Ειδικής Αγωγής *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* στη σχολική πραγματικότητα

Αναζητώντας τους τρόπους εκείνους με τους οποίους το προτεινόμενο λογισμικό μπορεί να ενταχθεί στη σχολική τάξη, θα ανατρέξουμε στις θέσεις της εποικοδομητικής προσέγγισης και των αντιλήψεων της για τη γνώση και τις επιπτώσεις των αντιλήψεων στο ρόλο του μαθητή, του δασκάλου και των σκοπών της διδασκαλίας.

Με την ένταξη του προτεινόμενου λογισμικού *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* στη σχολική πραγματικότητα, σύμφωνα με τη φιλοσοφία που αναφέραμε, ορισμένα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα που προσδοκούμε από την εφαρμογή του είναι τα εξής:

- ❖ Η πολυδιάστατη και ενεργός συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης.
- ❖ Η πρόκληση του ενδιαφέροντος του μαθητή και η μετατροπή του μαθήματος σε μια πιο συναρπαστική διαδικασία.
- ❖ Η ανάπτυξη της ικανότητας του μαθητή να επικοινωνεί δημιουργικά.

Θεωρούμε ότι η χρήση ενός τέτοιου μαθησιακού περιβάλλοντος θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες προώθησης και στήριξης διαδικασιών, με τις οποίες οι

εκπαιδευτικοί δεν είναι αρκετά εξοικειωμένοι, ή στόχων που δυσκολεύονται να πετύχουν στις συνθήκες του σημερινού σχολείου.

Προτάσεις εφαρμογής

Η διδασκαλία της λειτουργικής γλώσσας, όπως και κάθε άλλη διδασκαλία, θα πρέπει να γίνεται με λογικό και συστηματικό τρόπο. Οι προτάσεις που παρατίθενται εδώ θα βοηθήσουν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων.

Προτού αρχίσει η διδασκαλία με το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* θα πρέπει να διεξαχθεί μία αξιολόγηση, προκειμένου να καθοριστεί το επίπεδο της λειτουργικής δεξιότητας του κάθε μαθητή. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται μία κατάσταση αναγκών και μπαίνουν σε σειρά προτεραιότητας οι δεξιότητες που θα πρέπει να διδαχθούν. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί είτε με την άτυπη παρατήρηση είτε χρησιμοποιώντας το αναλυτικό πρόγραμμα ή τα βιβλία του σχολείου.

Κατά την εφαρμογή, ο δάσκαλος θα πρέπει να προσπαθεί να χρησιμοποιεί διάφορα πραγματικά υλικά, όπως και το φυσικό περιβάλλον, σε συνδυασμό με τον υπολογιστή και το υλικό του λογισμικού. Η παράλληλη διδασκαλία διαφόρων ατόμων, ή η χρήση αρκετών διαφορετικών γνωστικών περιβαλλόντων, θα ενθαρρύνει τη χρήση του λεξιλογίου σε διάφορα περιβάλλοντα.

Για παράδειγμα, εάν θέλετε να διδάξετε μία γλώσσα σχετική με την κουζίνα, θα πρέπει να τη διδάξετε συνδυάζοντας πραγματικά αντικείμενα από το συγκεκριμένο χώρο με τις εφαρμογές του υπολογιστή. Εάν εργάζεστε με το λεξιλόγιο της παιδικής χαράς, θα πρέπει να την επισκεφτείτε.

Ακόμα μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις εκτυπώσεις των σκηνών που παρέχονται στα προγράμματα με τις οποίες τα παιδιά θα έχουν τη δυνατότητα να περπατήσουν σε πραγματικό σκηνικό και να συνδυάσουν τα εικονιζόμενα αντικείμενα με τα πραγματικά αντικείμενα.

Ενώ το αυξανόμενο κίνητρο και το δομημένο περιβάλλον του υπολογιστή έχουν θετικά αποτελέσματα στη μάθηση, εντούτοις είναι απαραίτητο να ενθαρρύνουμε τη χρήση της γλώσσας στο πραγματικό περιβάλλον.

Όπως προαναφέρθηκε, οι τέσσερις δραστηριότητες παρουσιάζονται σύμφωνα με το βαθμό δυσκολίας τους. Το σοφότερο είναι να ξεκινήσει κανείς με ασκήσεις που αναφέρονται στα ονόματα των αντικειμένων, προτού αρχίσει να δουλεύει με τις δραστηριότητες που αφορούν στη χρήση των αντικειμένων ή στην περιγραφή τους. Αυτή η συστηματική προσέγγιση θα μειώσει την πιθανότητα σύγχυσης των παιδιών που δεν διαθέτουν τις αναγκαίες προαπαιτούμενες δεξιότητες.

Οι δραστηριότητες «ανακάλυψης» σχεδιάστηκαν για ανοικτού τύπου διερεύνηση της γλώσσας και μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να ενισχύσουν τη χρήση του λόγου, των χειρονομιών, των νοημάτων, των εικόνων κ.λπ. και να διευκολύνουν με αυτό τον τρόπο την επικοινωνιακή διαδικασία.

Οι δραστηριότητες «αναγνώρισης» είναι κατάλληλες για ατομική εξάσκηση και ενίσχυση των δεκτικών γλωσσικών δεξιοτήτων.

Οι πιο επιτυχημένες εφαρμογές του λογισμικού *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* είναι εκείνες που επιτυγχάνουν πλούσια επικοινωνία στη διάρκεια των συναντήσεων δασκάλου και μαθητή.

6. Δομή και περιεχόμενο του λογισμικού

Εκφωνήσεις

Το λογισμικό περιλαμβάνει εκφωνήσεις επαγγελματικά ηχογραφημένες, με φυσική φωνή ηθοποιού, για καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου.

Οι αρχικές εκφωνήσεις στην οθόνη του μαθητή τον καλωσορίζουν:

Γεια! Καλώς ήλθες στο Σπίτι μου! Πώς σε λένε; Αν έχεις ξαναπαίξει, γράψε το ψευδώνυμό σου εδώ [πάλλεται το κουτάκι]. Αν παίζεις για πρώτη φορά, πάτα εδώ [πάλλεται το κουτί «Προσθήκη μαθητή»].

Αν ο μαθητής πατήσει το κουμπάκι αυτό, τότε θα εμφανιστεί το εξής κείμενο:

Αν θες γράψε το όνομά σου στο πρώτο κουτάκι [πάλλεται] και το επώνυμό σου στο δεύτερο κουτάκι [πάλλεται]. Στο τρίτο κουτάκι γράψε το ψευδώνυμό σου [πάλλεται], δηλαδή ένα όνομα που θα φτιάξεις εσύ. Όταν τελειώσεις, πάτα εδώ [πάλλεται το OK]. Αν θες βοήθεια μπορείς να πατήσεις εδώ [πάλλεται το κουμπί «Βοήθεια»]. Όταν τελειώσεις πάτα εδώ [πάλλεται το κουμπί «Συνέχεια»].

Αν ο μαθητής πατήσει το κουμπί χωρίς να έχει συμπληρώσει τα παραπάνω πεδία, τότε θα εμφανιστεί η ένδειξη: *Νομίζω ότι κάτι ξέχασες.* Επίσης θα επαναλαμβάνεται η προηγούμενη παράγραφος μέχρι να συμπληρωθούν όλα τα πεδία. Όταν γίνει αυτό, τότε θα εμφανιστεί το κείμενο:

Ωραία! Πάμε παρακάτω τώρα. Πάτα εδώ για να συνεχίσουμε [πάλλεται το κουμπί «Συνέχεια»].

Καλώς ήρθες! Θες να δεις το Σχολείο μου [πάλλεται] ή το Σπίτι μου [πάλλεται].

Ας υποθέσουμε λοιπόν ότι επιλέγει *Το Σπίτι μου*.

Το Σπίτι μου

Ακολουθούν πρότυπα φράσεων για καθεμία από τις διαφορετικές δραστηριότητες:

Τώρα ήρθε η ώρα να μάθουμε πώς λέγονται και τι κάνουν όλα αυτά τα πράγματα που έχω μέσα στο σπίτι μου. Πάτα εδώ για να μάθεις πώς τα λένε [πάλλεται].

Ο μαθητής πατά την **Ανακάλυψη Ονομάτων**:

Ωραία. Για να δούμε τώρα ένα ένα τα πράγματα που έχω μέσα στο σπίτι μου. Για να πάμε στο δωμάτιό μου. Ας ξεκινήσουμε.

Πατάμε κουμπί «Έναρξη».

Μπάνιο

• Ανακάλυψη Ονομάτων – Πρότυπα φράσεων

Να μάστε στο μπάνιο! Το μπάνιο είναι πολύ σημαντικό μέρος. Εκεί πλενόμαστε, πάμε τουαλέτα και ακόμα πλένουμε τα ρούχα μας. Για να δούμε τι υπάρχει στο μπάνιο:

Αυτή είναι μία βούρτσα.

Η βούρτσα.

Να, η βούρτσα!

Κοίτα! Μια βούρτσα!

Τα συγκεκριμένα πρότυπα φράσεων χρησιμοποιούνται για όλες τις λέξεις και έχουν ηχογραφηθεί.

• Ανακάλυψη Λειτουργιών

Αυτό είναι το μπάνιο! Το μπάνιο είναι πολύ σημαντικό μέρος. Εκεί πλενόμαστε, πάμε τουαλέτα και ακόμα πλένουμε τα ρούχα μας. Για να δούμε τι πράγματα υπάρχουν στο μπάνιο και τι κάνει το καθένα:

Αυτό είναι το απορρυπαντικό. Με το απορρυπαντικό πλένουμε τα ρούχα.

Να, το απορρυπαντικό! Με το απορρυπαντικό πλένουμε τα ρούχα.

Το απορρυπαντικό! Με το...

Κοίτα! Το απορρυπαντικό. Με το...

Εφαρμόζουμε το ίδιο παράδειγμα για καθεμία λέξη.

Αυτό είναι το αφρόλουτρο. Με το αφρόλουτρο κάνουμε μπάνιο.

Αντικαταστήσαμε λοιπόν την πρώτη πρόταση με τις τρεις εναλλακτικές προτάσεις. Όλες οι εναλλακτικές προτάσεις έχουν ηχογραφηθεί για κάθε λέξη, όπως συμβαίνει στο παραπάνω παράδειγμα:

Αυτή είναι η βούρτσα. Με τη βούρτσα βουρτσίζουμε τα μαλλιά μας.

Αυτή είναι μια βρύση. Ανοίγουμε τη βρύση για να τρέξει νερό.

Αυτή είναι μια ζυγαριά. Στη ζυγαριά ζυγίζομαστε.

Αυτός είναι ένας καθρέφτης. Στον καθρέφτη βλέπουμε το πρόσωπό μας.

Αυτό είναι ένα καλάθι. Στο καλάθι πετάμε τα άπλυτα ρούχα.

Αυτός είναι ένας κουβάς. Γεμίζουμε τον κουβά με νερό για να σφουγγαρίσουμε.

Αυτή είναι μια λεκάνη. Στη λεκάνη καθόμαστε για να κάνουμε κακά.

Αυτά είναι τα μανταλάκια. Με τα μανταλάκια κρεμάμε τα ρούχα.

Αυτή είναι μια μπανιέρα. Στην μπανιέρα πλενόμαστε.

Αυτός είναι ένας νιπτήρας. Στο νιπτήρα πλένουμε τα χέρια μας.

Αυτή είναι μια οδοντόβουρτσα. Με την οδοντόβουρτσα βουρτσίζουμε τα δόντια μας.

Αυτή είναι μια οδοντόκρεμα. Με την οδοντόκρεμα πλένουμε τα δόντια μας.

Αυτό είναι ένα παράθυρο. Ανοίγουμε το παράθυρο για να δούμε έξω.

Αυτή είναι μια πετσέτα. Με την πετσέτα σκουπίζομαστε.

Αυτό είναι ένα πιστολάκι. Με το πιστολάκι στεγνώνουμε τα μαλλιά μας.

Αυτό είναι ένα πλυντήριο. Στο πλυντήριο πλένουμε τα ρούχα μας.

Αυτό είναι ένα ράφι. Στο ράφι ακουμπάμε τα πράγματά μας.

Αυτό είναι ένα σαπούνι. Με το σαπούνι πλένουμε τα χέρια μας.

Αυτός είναι ένας σκουπιδοτενεκές. Στον σκουπιδοτενεκέ πετάμε τα σκουπίδια.

Αυτή είναι μια σφουγγαρίστρα. Με τη σφουγγαρίστρα σφουγγαρίζουμε.

Αυτό είναι ένα χαλάκι. Στο χαλάκι πατάμε όταν βγαίνουμε από το μπάνιο.

Αυτό είναι ένα χαρτί υγείας. Με το χαρτί υγείας σκουπιζόμαστε.

• **Αναγνώριση ονομασιών – Πρότυπα φράσεων**

Για να δούμε τώρα, θυμάσαι πώς λέμε το καθένα πράγμα που είδαμε στο μπάνιο:

Δείξε μου το απορρυπαντικό.

Πού είναι το απορρυπαντικό;

Για βρες το απορρυπαντικό.

Ακολουθούμε το παραπάνω παράδειγμα, χρησιμοποιώντας όλες τις λέξεις του λεξιλογίου. Τα τρία πρότυπα των εκφωνήσεων εναλλάσσονται τυχαία σε κάθε λέξη.

• **Αναγνώριση λειτουργιών**

Καιρός τώρα να δούμε, αν θυμάσαι τι κάνει το κάθε πράγμα στο μπάνιο.

Αυτό είναι ένα απορρυπαντικό. Τι κάνουμε με το απορρυπαντικό;

Το απορρυπαντικό. Τι κάνουμε με το απορρυπαντικό;

Να, το απορρυπαντικό. Τι κάνουμε...;

Κοίτα! Το απορρυπαντικό. Τι κάνουμε...;

Για κάθε λέξη χρησιμοποιείται το πρότυπο φράσης από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων** και ακολουθεί η ερώτηση: *Τι κάνουμε...;*

Αυτό είναι ένα αφρόλουτρο. Τι κάνουμε με το αφρόλουτρο;

Αυτή είναι μια βούρτσα. Τι κάνουμε με τη βούρτσα;

Αυτή είναι μια βρύση. Τι κάνουμε με τη βρύση;

Αυτή είναι μια ζυγαριά. Τι κάνουμε πάνω στη ζυγαριά;

Αυτός είναι ένας καθρέφτης. Τι κάνουμε μπροστά στον καθρέφτη;

Αυτό είναι ένα καλάθι. Τι πετάμε στο καλάθι;

Αυτός είναι ένας κουβάς. Τι βάζουμε στον κουβά;

Αυτή είναι μια λεκάνη. Τι κάνουμε στη λεκάνη;

Αυτά είναι τα μανταλάκια. Τι κάνουμε με τα μανταλάκια;

Αυτή είναι μια μπανιέρα. Τι κάνουμε μέσα στην μπανιέρα;

Αυτός είναι ένας νιπτήρας. Τι κάνουμε στο νιπτήρα;

Αυτή είναι μια οδοντόβουρτσα. Τι κάνουμε με την οδοντόβουρτσα;

Αυτή είναι μια οδοντόκρεμα. Τι κάνουμε με την οδοντόκρεμα;

Αυτό είναι ένα παράθυρο. Τι κάνουμε το παράθυρο;

Αυτή είναι μια πετσέτα. Τι κάνουμε με την πετσέτα;

Αυτό είναι ένα πιστολάκι. Τι κάνουμε με το πιστολάκι;

Αυτό είναι ένα πλυντήριο. Τι κάνουμε με το πλυντήριο;

Αυτό είναι ένα ράφι. Τι κάνουμε στο ράφι;
Αυτό είναι ένα σαπούνι. Τι κάνουμε με το σαπούνι;
Αυτός είναι ένας σκουπιδοτενεκές. Τι κάνουμε με το σκουπιδοτενεκέ;
Αυτή είναι μια σφουγγαρίστρα. Τι κάνουμε με τη σφουγγαρίστρα;
Αυτό είναι ένα χαλάκι. Τι κάνουμε με το χαλάκι;
Αυτό είναι ένα χαρτί υγείας. Τι κάνουμε με το χαρτί υγείας;

Κουζίνα

• Ανακάλυψη Ονομάτων

Στην ενότητα «Κουζίνα» χρησιμοποιούμε τα ίδια πρότυπα φράσεων με την ενότητα «Μπάνιο».

Να μαστε στην κουζίνα. Η κουζίνα είναι το μέρος που μαζεύεται όλη η οικογένεια για να φάει και να συζητήσει. Εκεί μαγειρεύουμε το φαγητό μας και πλένουμε τα πιάτα. Για να δούμε τι υπάρχει μέσα στην κουζίνα:

Αυτό είναι το αλάτι.

Το αλάτι.

Να, το αλάτι!

Κοίτα! Το αλάτι!

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

• Ανακάλυψη Λειτουργιών

Να μαστε πάλι στην κουζίνα. Η κουζίνα είναι το μέρος που μαζεύεται όλη η οικογένεια για να φάει και να συζητήσει. Εκεί μαγειρεύουμε και πλένουμε τα πιάτα. Για να δούμε τι υπάρχει μέσα στην κουζίνα και τι κάνει το καθετί:

Αυτό είναι το αλάτι. Το αλάτι το ρίχνουμε στο φαγητό.

Αυτός είναι ένας απορροφητήρας. Ο απορροφητήρας ρουφάει τις άσχημες μυρωδιές.

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: «Αυτό είναι το αλάτι», ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μία άλλη πρόταση, π.χ. *Κοίτα! Το τραπέζι!*

Αυτή είναι μια καφετιέρα. Με την καφετιέρα φτιάχνουμε καφέ.

Αυτή είναι μια καρέκλα. Στην καρέκλα καθόμαστε.

Αυτό είναι ένα μήλο. Το μήλο το τρώμε. Μμμ, τι νόστιμο!

Αυτός είναι ένας νεροχύτης. Στο νεροχύτη πλένουμε.

Αυτό είναι ένα ντουλάπι. Στο ντουλάπι φυλάμε τα ποτήρια και τα πιάτα.

Αυτό είναι ένα παράθυρο. Το παράθυρο το ανοίγουμε για να δούμε έξω.

Αυτές είναι οι πατάτες. Τις πατάτες τις τρώμε.

Αυτό είναι ένα πλυντήριο πιάτων. Στο πλυντήριο πιάτων πλένουμε τα πιάτα και τα ποτήρια.

Αυτό είναι το ρολόι. Το ρολόι δείχνει την ώρα.

Αυτό είναι ένα πιρούνι. Με το πιρούνι τρώμε.

Αυτό είναι ένα κουτάλι. Με το κουτάλι τρώμε.

Αυτό είναι ένα μαχαίρι. Με το μαχαίρι κόβουμε.

Αυτή είναι μια σκούπα. Με τη σκούπα καθαρίζουμε.

Αυτός είναι ένας σκουπιδοτενεκές. Στο σκουπιδοτενεκέ πετάμε τα σκουπίδια.

Αυτό είναι ένα τηλέφωνο. Στο τηλέφωνο μιλάμε με τους άλλους.

Αυτό είναι ένα τραπέζι. Στο τραπέζι καθόμαστε για να φάμε.

Αυτό είναι ένα φλιτζάνι. Απ' το φλιτζάνι πίνουμε καφέ.

Αυτός είναι ένας φούρνος. Στο φούρνο μαγειρεύουμε.

Αυτό είναι ένα σάντουιτς. Το σάντουιτς το τρώμε.

Αυτό είναι ένα ψυγείο. Στο ψυγείο βάζουμε φαγητά για να μη χαλάνε.

• **Αναγνώριση ονομασιών**

Τώρα που είδες τι υπάρχει στην κουζίνα, ας δούμε τι από αυτά θυμάσαι.

Δείξε μου το τραπέζι.

Πού είναι το τραπέζι;

Για βρες το τραπέζι.

Ακολουθούμε το παραπάνω παράδειγμα, χρησιμοποιώντας όλες τις λέξεις του λεξιλογίου. Τα τρία πρότυπα εκφωνήσεων εναλλάσσονται τυχαία σε κάθε λέξη.

• **Αναγνώριση λειτουργιών**

Καλό είναι να ξέρουμε τι κάνουμε στην κουζίνα, αλλά θα πρέπει να ξέρουμε και τι κάνει το κάθε πράγμα. Για να δούμε, θυμάσαι τι κάνει το καθετί;

Αυτό είναι το αλάτι. Τι κάνουμε το αλάτι;

Αυτός είναι ένας απορροφητήρας. Τι κάνει ο απορροφητήρας;

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: *Αυτό είναι το αλάτι, ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μια άλλη πρόταση, π.χ. Κοίτα! Το τραπέζι!*

Αυτή είναι μια καφετιέρα. Τι κάνει η καφετιέρα;

Αυτή είναι μια καρέκλα. Τι κάνουμε στην καρέκλα;

Αυτό είναι ένα μήλο. Τι κάνουμε το μήλο;

Αυτός είναι ένας νεροχύτης. Τι κάνουμε στο νεροχύτη;

Αυτό είναι ένα ντουλάπι. Τι φυλάμε στο ντουλάπι;

Αυτό είναι ένα παράθυρο. Τι κάνουμε το παράθυρο;

Αυτές είναι οι πατάτες. Τι κάνουμε τις πατάτες;

Αυτό είναι ένα πλυντήριο πιάτων. Τι κάνουμε το πλυντήριο πιάτων;
 Αυτό είναι το ρολόι. Τι κάνει το ρολόι;
 Αυτό είναι ένα πιρούνι. Με το πιρούνι τρώμε.
 Αυτό είναι ένα κουτάλι. Με το κουτάλι τρώμε.
 Αυτό είναι ένα μαχαίρι. Με το μαχαίρι κόβουμε.
 Αυτή είναι μια σκούπα. Τι κάνουμε με τη σκούπα;
 Αυτός είναι ένας σκουπιδοτενεκές. Τι πετάμε στο σκουπιδοτενεκέ;
 Αυτό είναι ένα τηλέφωνο. Τι κάνουμε στο τηλέφωνο;
 Αυτό είναι ένα τραπέζι. Τι κάνουμε στο τραπέζι;
 Αυτό είναι ένα φλιτζάνι. Τι κάνουμε με το φλιτζάνι;
 Αυτός είναι ένας φούρνος. Τι κάνουμε στο φούρνο;
 Αυτό είναι ένα σάντουιτς. Το σάντουιτς το τρώμε.
 Αυτό είναι ένα ψυγείο. Τι βάζουμε στο ψυγείο;

Δωμάτιο

• Ανακάλυψη Ονομάτων

Ας δούμε και το δωμάτιο του παιδιού. Είδες πόσα πράγματα υπάρχουν; Για να τα δούμε ένα ένα.

Στην ενότητα «Δωμάτιο» χρησιμοποιούμε τα ίδια πρότυπα φράσεων με την ενότητα «Μπάνιο»:

Αυτό είναι ένα αρκουδάκι.

Το αρκουδάκι.

Να, ένα αρκουδάκι!

Κοίτα! Ένα αρκουδάκι!

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

• Ανακάλυψη Λειτουργιών

Τώρα που είδες πώς λένε το καθένα, ας δούμε και τι κάνουμε με όλα αυτά.

Αυτό είναι ένα αρκουδάκι. Με το αρκουδάκι παίζουμε.

Αυτό είναι ένα αυτοκινητάκι. Με το αυτοκινητάκι παίζουμε.

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: *Αυτό είναι το αυτοκινητάκι*, ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μια άλλη πρόταση, π.χ. *Κοίτα! Το βιβλίο!*

Αυτό είναι ένα βιβλίο. Το βιβλίο το διαβάζουμε.

Αυτός είναι ένας διακόπτης. Με το διακόπτη ανοίγουμε το φως.

Αυτός είναι ένας καθρέφτης. Στον καθρέφτη βλέπουμε το σώμα μας.

*Αυτές είναι οι κάλτσες. Τις κάλτσες τις φοράμε.
 Αυτό είναι ένα καπέλο. Το καπέλο το φοράμε στο κεφάλι μας.
 Αυτά είναι τα κλειδιά. Με τα κλειδιά ανοίγουμε την πόρτα.
 Αυτή είναι μια κουβέρτα. Με την κουβέρτα σκεπαζόμαστε.
 Αυτή είναι μια κρεμάστρα. Στην κρεμάστρα κρεμάμε τα ρούχα μας.
 Αυτό είναι ένα μαξιλάρι. Στο μαξιλάρι βάζουμε το κεφάλι μας, όταν κοιμόμαστε.
 Αυτή είναι μια μπάλα. Με την μπάλα παίζουμε παιχνίδια.
 Αυτή είναι μια ντουλάπα. Στην ντουλάπα βάζουμε τα ρούχα μας.
 Αυτό είναι ένα παντελόνι. Το παντελόνι το φοράμε.
 Αυτές είναι οι παντόφλες. Τις παντόφλες τις φοράμε.
 Αυτά είναι τα παπούτσια. Τα παπούτσια τα φοράμε.
 Αυτός είναι ένας πίνακας. Ο πίνακας έχει μια ζωγραφιά.
 Αυτό είναι ένα πόμολο. Απ' το πόμολο ανοίγουμε την πόρτα.
 Αυτό είναι ένα πουκάμισο. Το πουκάμισο το φοράμε.
 Αυτές είναι οι πιτζάμες. Τις πιτζάμες τις φοράμε, όταν πάμε για ύπνο.
 Αυτό είναι ένα συρτάρι. Ανοίγουμε το συρτάρι για να βάλουμε τις κάλτσες και τα ρούχα μας.
 Αυτή είναι μία συρταριέρα. Η συρταριέρα έχει συρτάρια.
 Αυτό είναι το φως. Το φως φωτίζει το δωμάτιο.*

- **Αναγνώριση ονομασιών**

Τώρα που είδες τι υπάρχει στο δωμάτιο, ας δούμε τι από αυτά θυμάσαι:

Δείξε μου το αρκουδάκι.

Πού είναι το αρκουδάκι;

Για βρες το αρκουδάκι.

Εφαρμόζουμε το παραπάνω παράδειγμα με όλες τις λέξεις του λεξιλογίου. Τα τρία πρότυπα εκφωνήσεων εναλλάσσονται τυχαία σε κάθε λέξη.

- **Αναγνώριση λειτουργιών**

Καλό είναι να ξέρουμε τι υπάρχει στο δωμάτιο, αλλά θα πρέπει να ξέρουμε τι είναι και τι κάνει το κάθε πράγμα. Για να δούμε, θυμάσαι τι κάνει το καθετί;

Αυτό είναι ένα αρκουδάκι. Τι κάνουμε με το αρκουδάκι;

Αυτό είναι ένα αυτοκινητάκι. Τι κάνουμε με το αυτοκινητάκι;

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: *Αυτό είναι το αρκουδάκι*, ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μία άλλη πρόταση, π.χ. *Κοίτα! Το αυτοκινητάκι!*

Αυτό είναι ένα βιβλίο. Τι κάνουμε το βιβλίο;

Αυτός είναι ένας διακόπτης. Τι κάνουμε το διακόπτη;

Αυτός είναι ένας καθρέφτης. Τι κάνουμε τον καθρέφτη;
 Αυτές είναι οι κάλτσες. Τι κάνουμε τις κάλτσες;
 Αυτό είναι ένα καπέλο. Τι κάνουμε το καπέλο;
 Αυτά είναι τα κλειδιά. Τι κάνουμε τα κλειδιά;
 Αυτή είναι μια κουβέρτα. Τι κάνουμε την κουβέρτα;
 Αυτό είναι ένα κρεβάτι. Τι κάνουμε στο κρεβάτι;
 Αυτή είναι μια κρεμάστρα. Τι βάζουμε στην κρεμάστρα;
 Αυτό είναι ένα μαξιλάρι. Τι κάνουμε με το μαξιλάρι;
 Αυτή είναι μια μπάλα. Τι κάνουμε με την μπάλα;
 Αυτή είναι μια ντουλάπα. Τι βάζουμε στην ντουλάπα;
 Αυτό είναι ένα παντελόνι. Τι κάνουμε το παντελόνι;
 Αυτές είναι παντόφλες. Τι κάνουμε τις παντόφλες;
 Αυτά είναι παπούτσια. Τι κάνουμε τα παπούτσια;
 Αυτός είναι ένας πίνακας. Τι έχει ο πίνακας;
 Αυτό είναι ένα πόμολο. Τι κάνουμε με το πόμολο;
 Αυτό είναι ένα πουκάμισο. Τι κάνουμε το πουκάμισο;
 Αυτές είναι πιτζάμες. Τι κάνουμε τις πιτζάμες;
 Αυτό είναι ένα συρτάρι. Τι βάζουμε στο συρτάρι;
 Αυτή είναι μία συρταριέρα. Τι έχει η συρταριέρα;
 Αυτό είναι το φως. Τι κάνει το φως;

- **Σαλόνι**
- **Ανακάλυψη ονομάτων**

Ας δούμε και στο σαλόνι τι υπάρχει; Για να τα δούμε ένα ένα.

Στην ενότητα «Σαλόνι» χρησιμοποιούμε τα ίδια πρότυπα φράσεων με τις υπόλοιπες ενότητες:

Αυτό είναι ένα βιβλίο.

Το βιβλίο.

Να, το βιβλίο!

Κοίτα! Το βιβλίο!

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

- **Ανακάλυψη λειτουργιών**

Καλό είναι να ξέρουμε τι υπάρχει στο σαλόνι, αλλά θα πρέπει να ξέρουμε τι είναι και τι κάνει το κάθε πράγμα. Για να δούμε, θυμάσαι τι κάνει το καθετί;

Αυτό είναι ένα βιβλίο. Το βιβλίο το διαβάζουμε.

Αυτό είναι μια γλάστρα. Στη γλάστρα βάζουμε φυτά.

Αυτός είναι ένας διακόπτης. Με το διακόπτη ανοίγουμε το φως.

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: *Αυτό είναι το αυτοκινητάκι*, ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μία άλλη πρόταση, π.χ. *Κοίτα! Το βιβλίο!*

Αυτή είναι μια εφημερίδα. Την εφημερίδα τη διαβάζουμε.

Αυτός είναι ένας καλόγηρος. Στον καλόγηρο κρεμάμε τα ρούχα μας.

Αυτός είναι ένας καναπές. Στον καναπέ καθόμαστε.

Αυτή είναι μια κορνίζα. Στην κορνίζα βάζουμε φωτογραφίες.

Αυτό είναι ένα παράθυρο. Το παράθυρο το ανοίγουμε για να δούμε έξω.

Αυτό είναι ένα ράφι. Στο ράφι βάζουμε βιβλία.

Αυτό είναι ένα ρολόι. Το ρολόι λέει την ώρα.

Αυτό είναι ένα στερεοφωνικό. Το στερεοφωνικό παίζει μουσική.

Αυτό είναι ένα τζάκι. Στο τζάκι ανάβουμε φωτιά.

Αυτή είναι μια τηλεόραση. Στην τηλεόραση βλέπουμε ταινίες.

Αυτό είναι ένα τραπεζάκι. Στο τραπεζάκι ακουμπάμε πράγματα.

Αυτό είναι ένα φωτιστικό. Το φωτιστικό το ανάβουμε για να φέγγει.

Αυτό είναι ένα χαλί. Πατάμε πάνω στο χαλί.

• **Αναγνώριση ονομασιών**

Για να δούμε τώρα, αν θυμάσαι πώς λένε το καθετί.

Δείξε μου το βιβλίο.

Πού είναι το βιβλίο;

Για βρες το βιβλίο.

Ακολουθούμε το παραπάνω παράδειγμα, χρησιμοποιώντας όλες τις λέξεις του λεξιλογίου. Τα τρία πρότυπα εκφωνήσεων εναλλάσσονται τυχαία σε κάθε λέξη.

• **Αναγνώριση λειτουργιών**

Αυτό είναι ένα βιβλίο. Τι κάνουμε το βιβλίο;

Αυτή είναι μια γλάστρα. Τι κάνουμε με τη γλάστρα;

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: *Αυτό είναι ένα βιβλίο*, ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μία άλλη πρόταση, π.χ. *Κοίτα! Το βιβλίο!*

Αυτός είναι ένας διακόπτης. Τι κάνουμε το διακόπτη;

Αυτή είναι μια εφημερίδα. Τι κάνουμε την εφημερίδα;

Αυτός είναι ένας καλόγηρος. Τι κάνουμε τον καλόγηρο;

Αυτός είναι ένας καναπές. Τι κάνουμε στον καναπέ;
 Αυτή είναι μια κορνίζα. Τι κάνουμε στην κορνίζα;
 Αυτό είναι ένα παράθυρο. Τι κάνουμε το παράθυρο;
 Αυτό είναι ένα ράφι. Τι βάζουμε στο ράφι;
 Αυτό είναι ένα ρολόι. Τι κάνει το ρολόι;
 Αυτό είναι ένα στερεοφωνικό. Τι κάνει το στερεοφωνικό;
 Αυτό είναι ένα τζάκι. Τι κάνουμε στο τζάκι;
 Αυτή είναι μία τηλεόραση. Τι κάνουμε στην τηλεόραση;
 Αυτό είναι ένα τραπεζάκι. Τι βάζουμε στο τραπεζάκι;
 Αυτό είναι ένα φωτιστικό. Τι κάνει το φωτιστικό;
 Αυτό είναι ένα χαλί. Τι κάνουμε στο χαλί;

Έχουν ηχογραφηθεί επτά διαφορετικές επιβραβεύσεις/αμοιβές:

1. Μπράβο.
2. Είσαι φοβερός!
3. Αυτό είναι!
4. Έτσι μπράβο!
5. Θαύμα!
6. Τα κατάφερες!
7. Πολύ ωραία!

Για τις περιπτώσεις λανθασμένης απάντησης έχουν ηχογραφηθεί τα εξής:

1. Για ξαναπροσπάθησε.
2. Όσοοχι!
3. Δεν είναι αυτό!
4. Έλα πάλι, άλλη μια φορά!

Το Σχολείο μου

Κυλικείο

• Ανακάλυψη Ονομάτων – Πρότυπα φράσεων

Να μάστε και στο σχολείο! Εκεί που πας κάθε μέρα. Πολλά απ' τα πράγματα που θα δούμε τα χεις δει και εσύ. Κάποια μπορεί να μην ξέρεις πώς τα λένε. Για να τα δούμε ένα ένα. Εδώ είμαστε στο κυλικείο. Εδώ έρχονται τα παιδιά για ν' αγοράσουν πράγματα να φάνε. Για να δούμε τι φαίνεται στην εικόνα:

Αυτό είναι ένα αγοράκι.

Το αγοράκι.

Να, το αγοράκι!

Κοίτα! Ένα αγοράκι!

Τα συγκεκριμένα πρότυπα φράσεων χρησιμοποιούνται για όλες τις λέξεις του πεδίου αυτού.

- **Ανακάλυψη Λειτουργιών**

Καλό είναι να ξέρουμε τι υπάρχει στο σχολείο, αλλά θα πρέπει να ξέρουμε τι είναι και τι κάνει το κάθε πράγμα. Για να δούμε, τι είναι αυτά που βλέπουμε στο κυλικείο και στο διάδρομο του σχολείου:

Αυτό είναι ένα αγοράκι. Το αγοράκι περπατάει.

Να, το αγοράκι! Το αγοράκι περπατάει.

Το αγοράκι! Το αγοράκι...

Κοίτα! Το αγοράκι. Το αγοράκι...

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: *Αυτό είναι γάλα*, ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μία άλλη πρόταση, π.χ. *Κοίτα! Γλυκά!*

Αυτό είναι μια αναπηρική πολυθρόνα. Στην αναπηρική πολυθρόνα κάθεται κάποιος που δεν μπορεί να περπατήσει.

Αυτό είναι γάλα. Το γάλα το πίνουμε.

Αυτά είναι γλυκά. Τα γλυκά τα τρώμε.

Αυτές είναι μπανάνες. Οι μπανάνες είναι φρούτα και τις τρώμε.

Αυτό είναι κουλούρι. Το κουλούρι έχει σουσάμι και το τρώμε.

Αυτά είναι κουλουράκια. Τα κουλουράκια είναι γλυκά και τα τρώμε.

Αυτή είναι κουπαστή. Πιάνουμε την κουπαστή όταν κατεβαίνουμε τη σκάλα.

Αυτό είναι ένα πιρούνι. Με το πιρούνι τρώμε.

Αυτό είναι ένα πιάτο. Στο πιάτο βάζουμε φαγητό για να φάμε.

Αυτός είναι πίνακας ανακοινώσεων. Στον πίνακα ανακοινώσεων κολλάμε ανακοινώσεις.

Αυτή είναι μία πόρτα. Την πόρτα την ανοίγουμε για να μπούμε στο δωμάτιο.

Αυτή είναι η τουαλέτα. Στην τουαλέτα πάμε για τσίσα και κακά.

Αυτός είναι ένας πυροσβεστήρας. Με τον πυροσβεστήρα σβήνουμε τη φωτιά.

Αυτό είναι ένα ρολόι. Το ρολόι μας λέει την ώρα.

Αυτό είναι ένα σάντουιτς. Το σάντουιτς το τρώμε.

Αυτή είναι μια σκάλα. Από τη σκάλα ανεβαίνουμε.

Αυτός είναι ένας σκουπιδοτενεκές. Στο σκουπιδοτενεκέ πετάμε σκουπίδια.

Αυτή είναι μια τυρόπιτα. Η τυρόπιτα έχει τυρί και την τρώμε.

Αυτός είναι χυμός. Το χυμό τον πίνουμε.

- **Αναγνώριση ονομασιών**

Θυμάσαι τίποτα απ' αυτά που είπαμε; Για να τα δούμε ένα ένα.

Πού είναι το αγοράκι;

Για βρες το αγοράκι.

Δείξε μου το αγοράκι.

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

• **Αναγνώριση λειτουργιών**

Αν θυμάσαι πώς λένε το καθετί, τότε θα πρέπει να θυμάσαι και τι κάνει το καθετί, έτσι δεν είναι;

Αυτό είναι ένα αγοράκι. Τι κάνει το αγοράκι;

Αυτή είναι μια γλάστρα. Τι κάνουμε με τη γλάστρα;

Οι προτάσεις από την ενότητα **Ανακάλυψη Ονομάτων**, οι οποίες ακούγονται στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιούνται εναλλάξ, δηλαδή: *Αυτό είναι ένα αγοράκι*, ενώ στο επόμενο παράδειγμα χρησιμοποιείται μία άλλη πρόταση, π.χ. *Κοίτα! Μια αναπηρική πολυθρόνα!*

Αυτό είναι γάλα. Τι κάνουμε το γάλα;

Αυτά είναι γλυκά. Τι κάνουμε τα γλυκά;

Αυτές είναι μπανάνες. Τι κάνουμε τις μπανάνες;

Αυτό είναι κουλούρι. Τι κάνουμε το κουλούρι;

Αυτά είναι κουλουράκια. Τι κάνουμε τα κουλουράκια;

Αυτή είναι μία κουπαστή. Τι κάνουμε την κουπαστή;

Αυτό είναι ένα πιρούνι. Τι κάνουμε με το πιρούνι;

Αυτό είναι ένα πιάτο. Τι βάζουμε στο πιάτο;

Αυτός είναι ένας πίνακας ανακοινώσεων. Τι βάζουμε στον πίνακα ανακοινώσεων;

Αυτή είναι μία πόρτα. Τι κάνουμε την πόρτα;

Αυτή είναι η τουαλέτα. Τι κάνουμε στην τουαλέτα;

Αυτός είναι ένας πυροσβεστήρας. Τι κάνουμε με τον πυροσβεστήρα;

Αυτό είναι ένα ρολόι. Τι κάνει το ρολόι;

Αυτό είναι ένα σάντουιτς. Τι κάνουμε το σάντουιτς;

Αυτή είναι μια σκάλα. Τι κάνουμε τη σκάλα;

Αυτός είναι ένας σκουπιδοτενεκές. Τι κάνουμε στο σκουπιδοτενεκέ;

Αυτή είναι μια τυρόπιτα. Τι κάνουμε την τυρόπιτα;

Αυλή

• **Ανακάλυψη Ονομάτων – Πρότυπα φράσεων**

Εδώ είναι η αυλή του σχολείου. Στην αυλή βγαίνουν όλοι στο διάλειμμα για να παίξουν ή να ξεκουραστούν. Για να δούμε τι βλέπουμε σ' αυτή την εικόνα.

Αυτή είναι μια βρύση.

Η βρύση.

Να, η βρύση!

Κοίτα! Μια βρύση!

Τα συγκεκριμένα πρότυπα φράσεων χρησιμοποιούνται για όλες τις λέξεις του πεδίου αυτού.

- **Ανακάλυψη Λειτουργιών**

Τώρα που έμαθες πώς λένε το καθετί, για να δούμε τι είναι και τι κάνει το καθετί που βλέπουμε.

Αυτή είναι μία βρύση. Ανοίγουμε τη βρύση για να τρέξει νερό.

Αυτό είναι ένα δέντρο. Το δέντρο είναι πράσινο.

Αυτά είναι κάγκελα. Τα κάγκελα είναι γύρω γύρω απ' το σχολείο.

Αυτό είναι ένα κουδούνι. Το κουδούνι χτυπά για διάλειμμα.

Αυτή είναι μία κούνια. Τα παιδιά κάνουν κούνια.

Αυτό είναι ένα λεωφορείο. Το λεωφορείο φέρνει τα παιδιά στο σχολείο.

Αυτή είναι μια μπάλα μπάσκετ. Τα παιδιά παίζουν μπάσκετ με την μπάλα.

Αυτή είναι μια μπάλα ποδοσφαίρου. Τα παιδιά παίζουν ποδόσφαιρο με την μπάλα.

Αυτή είναι μια μπασκέτα. Τα παιδιά παίζουν μπάσκετ στην μπασκέτα.

Αυτό είναι ένα παγκάκι. Στο παγκάκι κάθονται τα παιδιά και οι δάσκαλοι.

Αυτή είναι μια πόρτα. Απ' την πόρτα μπαίνουμε μέσα στην τάξη.

Αυτή είναι η σημαία. Η σημαία είναι Ελληνική.

Αυτή είναι μια τραμπάλα. Στην τραμπάλα κάθονται τα παιδιά.

Αυτή είναι μια τσουλήθρα. Στην τσουλήθρα πέφτουν τα παιδιά.

- **Αναγνώριση ονομασιών**

Είδαμε πώς λένε όλα αυτά τα πράγματα που φαίνονται στην εικόνα της αυλής. Θέλεις να δούμε τι θυμάσαι; Έτοιμοι, πάμε!

Πού είναι η βρύση;

Για βρες τη βρύση.

Δείξε μου τη βρύση.

Βρύση.

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

- **Αναγνώριση λειτουργιών**

Πάμε τώρα να δούμε τι είναι και τι κάνει το καθετί. Θυμάσαι τίποτα απ' αυτά που είπαμε; Για να δούμε.

Αυτή είναι η βρύση. Τι κάνει η βρύση;

Αυτό είναι ένα δέντρο. Τι χρώμα είναι το δέντρο;

Αυτά είναι τα κάγκελα. Γιατί έχουμε κάγκελα;

Αυτό είναι το κουδούνι. Τι κάνει το κουδούνι;
 Αυτή είναι κούνια. Ποιος κάνει κούνια;
 Αυτό είναι ένα λεωφορείο. Τι κάνει το λεωφορείο;
 Αυτό είναι ένα αγόρι [το αγόρι που παίζει μπάλα]. Τι κάνει το αγόρι;
 Αυτή είναι μια μπάλα μπάσκετ. Τι κάνουμε με την μπάλα του μπάσκετ;
 Αυτή είναι μια μπάλα ποδοσφαίρου. Τι κάνουμε με την μπάλα ποδοσφαίρου;
 Αυτή είναι μια μπασκέτα. Τι κάνουμε στην μπασκέτα;
 Αυτό είναι ένα παγκάκι. Τι κάνουμε στο παγκάκι;
 Αυτή είναι μια πόρτα. Πού οδηγεί αυτή η πόρτα;
 Αυτή είναι μια σημαία. Ποια σημαία είναι αυτή;
 Αυτή είναι μια τραμπάλα. Ποιος κάνει τραμπάλα;
 Αυτή είναι μια τσουλήθρα. Τι κάνουμε στην τσουλήθρα;

Αίθουσα Εκδηλώσεων

- **Ανακάλυψη Ονομάτων**

Αυτή είναι η αίθουσα εκδηλώσεων. Εδώ έρχονται τα παιδιά για να παίξουν ή ν' ακούσουν μουσική και να παίξουν θεατρικά έργα. Ξέρεις πώς λένε όλα αυτά τα πράγματα που βλέπεις; Για να τα μάθουμε ένα ένα.

Αυτά είναι τα ακουστικά.

Να, τα ακουστικά!

Κοίτα! Τα ακουστικά!

Ακουστικά.

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

- **Ανακάλυψη Λειτουργιών**

Ας δούμε τώρα τι κάνει το καθετί.

Αυτά είναι ακουστικά. Με τα ακουστικά ακούμε μουσική.

Αυτό είναι ένα βιβλίο. Το βιβλίο το διαβάζουμε.

Αυτή είναι μια βιβλιοθήκη. Στη βιβλιοθήκη βάζουμε βιβλία.

Αυτό είναι ένα βίντεο. Στο βίντεο βλέπουμε ταινίες.

Αυτή είναι μια βιντεοκασέτα. Τη βιντεοκασέτα τη βάζουμε στο βίντεο.

Αυτό είναι ένα θρανίο. Στο θρανίο κάθονται τα παιδιά.

Αυτό είναι ένα καβαλέτο. Στο καβαλέτο ζωγραφίζουμε.

Αυτή είναι μια κάμερα. Με την κάμερα γράφουμε ταινίες.

Αυτή είναι μια καρέκλα. Στην καρέκλα καθόμαστε.

Αυτή είναι μια κασέτα. Η κασέτα έχει μουσική.

Αυτό είναι ένα κασετόφωνο. Στο κασετόφωνο παίζουμε κασέτες και ακούμε μουσική.

Αυτή είναι μια κιθάρα. Παίζω μουσική με την κιθάρα.
 Αυτό είναι ένα μικρόφωνο. Με το μικρόφωνο ακούγομαι πιο δυνατά.
 Αυτός είναι ένας πάγκος. Στον πάγκο ακουμπάμε πράγματα.
 Αυτή είναι μια παλέτα. Στην παλέτα βρίσκουμε μπογιές.
 Αυτά είναι περιοδικά. Τα περιοδικά τα διαβάζουμε.
 Αυτό είναι ένα πινέλο. Με το πινέλο ζωγραφίζουμε.
 Αυτό είναι ένα ρολόι. Το ρολόι μας λέει την ώρα.
 Αυτό είναι ένα ταμπούρλο. Με το ταμπούρλο παίζουμε δυνατή μουσική.
 Αυτή είναι μια τηλεόραση. Στην τηλεόραση βλέπουμε εκπομπές.
 Αυτό είναι ένα τραπέζι. Καθόμαστε γύρω από το τραπέζι.
 Αυτός είναι ένας χάρακας. Με το χάρακα τραβάμε γραμμές.
 Αυτό είναι ένα ψαλίδι. Με το ψαλίδι κόβουμε.

• Αναγνώριση ονομασιών

Είδες, λοιπόν, πώς λένε κάθε πράγμα που φαίνεται στην εικόνα. Πόσα απ' αυτά θυμάσαι; Για να δοκιμάσουμε.

Πού είναι τα ακουστικά;

Για βρες τα ακουστικά.

Δείξε μου τα ακουστικά.

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

• Αναγνώριση λειτουργιών

Τι κάνει κάθε πράγμα που βλέπεις στην εικόνα; Για να δούμε.

Αυτά είναι ακουστικά. Τι κάνουμε με τα ακουστικά;

Αυτό είναι ένα βιβλίο. Τι κάνουμε το βιβλίο;

Αυτή είναι μια βιβλιοθήκη. Τι βάζουμε στη βιβλιοθήκη;

Αυτό είναι ένα βίντεο. Τι κάνουμε με το βίντεο;

Αυτή είναι μια βιντεοκασέτα. Τι κάνουμε με τη βιντεοκασέτα;

Αυτό είναι ένα θρανίο. Τι κάνουμε στο θρανίο;

Αυτό είναι ένα καβαλέτο. Τι κάνουμε στο καβαλέτο;

Αυτή είναι μια κάμερα. Τι κάνουμε με την κάμερα;

Αυτή είναι μια καρέκλα. Τι κάνουμε στην καρέκλα;

Αυτή είναι μια κασέτα. Τι κάνουμε την κασέτα;

Αυτό είναι ένα κασετόφωνο. Τι παίζουμε στο κασετόφωνο;

Αυτή είναι μια κιθάρα. Τι παίζουμε με την κιθάρα;

Αυτό είναι ένα μικρόφωνο. Τι κάνουμε με το μικρόφωνο;

Αυτός είναι ένας πάγκος. Τι κάνουμε στον πάγκο;

Αυτή είναι μια παλέτα. Τι βρίσκουμε στην παλέτα;

Αυτά είναι περιοδικά. Τι κάνουμε τα περιοδικά;
 Αυτό είναι ένα πινέλο. Τι κάνουμε με το πινέλο;
 Αυτό είναι ένα ρολόι. Τι μας λέει το ρολόι;
 Αυτό είναι ένα ταμπούρλο. Τι κάνουμε με το ταμπούρλο;
 Αυτή είναι μια τηλεόραση. Τι βλέπουμε στην τηλεόραση;
 Αυτό είναι ένα τραπέζι. Τι κάνουμε γύρω από το τραπέζι;
 Αυτός είναι ένας χάρακας. Τι κάνουμε με το χάρακα;
 Αυτό είναι ένα ψαλίδι. Τι κάνουμε με το ψαλίδι;

Τάξη

• Ανακάλυψη Ονομάτων

Αυτή είναι μια τάξη. Εδώ έρχονται τα παιδιά για να μάθουν γράμματα. Στην τάξη υπάρχουν πολλά πράγματα που θα ξέρεις. Για να τα δούμε.

Αυτό είναι το βιβλίο του δασκάλου.

Να, το βιβλίο του δασκάλου!

Κοίτα! Το βιβλίο του δασκάλου!

Το βιβλίο του δασκάλου.

Τα συγκεκριμένα πρότυπα φράσεων χρησιμοποιούνται για όλες τις λέξεις του πεδίου αυτού.

• Ανακάλυψη Λειτουργιών

Εντάξει. Είδαμε τα ονόματα, αλλά τι είναι και τι κάνει το καθένα;

Αυτό είναι το βιβλίο του δασκάλου. Το διαβάζει ο δάσκαλος.

Αυτό είναι το βιβλίο του μαθητή. Το διαβάζει ο μαθητής.

Αυτός είναι ο δάσκαλος. Ο δάσκαλος μας μαθαίνει πράγματα.

Αυτή είναι η έδρα. Στην έδρα κάθεται ο δάσκαλος.

Αυτό είναι το ημερολόγιο. Στο ημερολόγιο βλέπουμε την ημερομηνία.

Αυτή είναι μια καρέκλα. Στην καρέκλα καθόμαστε.

Αυτή είναι μία κιμωλία. Με την κιμωλία γράφουμε στον πίνακα.

Αυτό είναι το κομπιούτερ. Στο κομπιούτερ γράφουμε.

Αυτός είναι ένας μαθητής. Ο μαθητής μαθαίνει πράγματα.

Αυτό είναι ένα μολύβι. Με το μολύβι γράφουμε.

Αυτό είναι ένα θρανίο. Στο θρανίο κάθονται οι μαθητές.

Αυτή είναι μία ξύστρα. Με την ξύστρα ξύνουμε μολύβια.

Αυτός είναι ένας πίνακας. Στον πίνακα γράφουμε.

Αυτός είναι ένας σπόγγος. Με το σπόγγο σβήνουμε τον πίνακα.

Αυτό είναι ένα σωληνάριο. Το σωληνάριο έχει μπογιά.

Αυτή είναι μια τσάντα. Στην τσάντα βάζουμε βιβλία και τετράδια.

*Αυτός είναι ένας χάρακας. Με το χάρακα τραβάμε γραμμές.
Αυτός είναι ένας χάρτης. Στο χάρτη βλέπουμε τον κόσμο.
Αυτό είναι ένα ψαλίδι. Με το ψαλίδι κόβουμε.*

- **Αναγνώριση ονομασιών**

Ποια από τα πράγματα που είδαμε, θυμάσαι; Θες να ξεκινήσουμε να τα δούμε ένα ένα; Για πάμε.

Πού είναι το βιβλίο του δασκάλου;

Για βρες το βιβλίο του δασκάλου.

Δείξε μου το βιβλίο του δασκάλου.

Ανάλογα πράττουμε και με τις υπόλοιπες λέξεις του πεδίου αυτού.

- **Αναγνώριση λειτουργιών**

Τώρα που είδαμε πώς λένε το καθετί, για να δούμε αν θυμάσαι τι κάνει.

Αυτό είναι το βιβλίο του δασκάλου. Τι κάνει ο δάσκαλος με αυτό;

Αυτό είναι το βιβλίο του μαθητή. Τι κάνει ο μαθητής με αυτό;

Αυτός είναι ο δάσκαλος. Τι κάνει ο δάσκαλος;

Αυτή είναι η έδρα. Ποιος κάθεται στην έδρα;

Αυτό είναι το ημερολόγιο. Τι βλέπουμε στο ημερολόγιο;

Αυτή είναι μια καρέκλα. Τι κάνουμε στην καρέκλα;

Αυτή είναι μία κιμωλία. Τι κάνουμε με την κιμωλία;

Αυτό είναι το κομπιούτερ. Τι κάνουμε με το κομπιούτερ;

Αυτός είναι ένας μαθητής. Τι κάνει ο μαθητής;

Αυτό είναι ένα μολύβι. Τι κάνουμε με το μολύβι;

Αυτό είναι ένα θρανίο. Ποιος κάθεται στο θρανίο;

Αυτή είναι μία ξύστρα. Τι κάνουμε με την ξύστρα;

Αυτός είναι ένας πίνακας. Τι κάνουμε στον πίνακα;

Αυτός είναι ένας σπόγγος. Τι κάνουμε με το σπόγγο;

Αυτό είναι ένα σωληνάριο. Τι έχει μέσα στο σωληνάριο;

Αυτή είναι μια τσάντα. Τι βάζουμε μέσα στην τσάντα;

Αυτός είναι ένας χάρακας. Τι κάνουμε με το χάρακα;

Αυτός είναι ένας χάρτης. Τι κάνουμε με το χάρτη;

Αυτό είναι ένα ψαλίδι. Τι κάνουμε με το ψαλίδι;

7. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο του λογισμικού

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου του λογισμικού: Γίνεται παρουσίαση, σε πινακοποιημένη μορφή, ενδεικτικού μέρους του περιεχομένου του λογισμικού που συσχετίζεται με το αντίστοιχο Πρόγραμμα Σπουδών Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για μαθητές με βαριά νοητική καθυστέρηση.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΒΑΡΙΑ ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	Τι περιλαμβάνει το λογισμικό <i>Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου</i>
Δεξιότητες Αυτοεξυπηρέτησης	
Να ενισχυθεί η οπτική επαφή (το παιδί να κοιτάζει το συνομιλητή στα μάτια).	Τα ελκυστικά γραφικά και η συνοδεία εκφώνησης καθιστούν ενδιαφέρον το λογισμικό και αυξάνουν την οπτική επαφή.
Το παιδί να μάθει να αναγνωρίζει διάφορα είδη ρουχισμού.	Πολλά από τα αντικείμενα που περιλαμβάνονται στο λογισμικό είναι είδη ρουχισμού τα οποία μαθαίνει το παιδί μέσα από τις λειτουργίες: «Ανακάλυψη ονομάτων» και «Ανακάλυψη λειτουργιών».
Να αναγνωρίζει τα διαφορετικά αντικείμενα σίτισης.	Αρκετά αντικείμενα σίτισης περιλαμβάνονται στα προς εκμάθηση αντικείμενα του λογισμικού.
Να αναγνωρίζει είδη μπάνιου και πλυσίματος.	Αντικείμενα της συγκεκριμένης κατηγορίας περιλαμβάνονται στο λογισμικό και συγκεκριμένα στην ενότητα «Μπάνιο».
Να αναγνωρίζει τα αντικείμενα βουρτσίσματος των δοντιών.	Αντικείμενα που περιλαμβάνονται στην ενότητα «Μπάνιο».
Να εκφράζεται λεκτικά ή μη, χρησιμοποιώντας σύμβολα, νοήματα ή εικόνες.	Οι ασκήσεις «Αναγνώριση ονομασιών» και «Αναγνώριση λειτουργιών» απαιτούν τη χρήση των λέξεων που έχουν κατακτηθεί.
Να αναγνωρίζει προσωπικά και σχολικά αντικείμενα που είναι τοποθετημένα σε συγκεκριμένο χώρο.	Η χρήση διαφορετικών δωματίων του σπιτιού και χώρων του σχολείου, σε συνδυασμό με τα ευρισκόμενα σε αυτούς τους χώρους αντικείμενα, επιτυγχάνει το συγκεκριμένο στόχο.
Να επικεντρώνει το βλέμμα του σε ένα ερέθισμα.	Ο αργός και ελεγχόμενος ρυθμός παρουσίασης των διαφορετικών ερεθισμάτων, παράλληλα με τη σωστή επιλογή γραφικών που ελκύουν χωρίς να διασπούν την προσοχή, διασφαλίζουν το συγκεκριμένο στόχο.
Να γνωρίζει χώρους και αντικείμενα που χρησιμοποιεί καθημερινά (σχολείο, τάξη, τουαλέτα, θρανίο, χαρτί κ.ά.).	Αυτός είναι ο κύριος στόχος του λογισμικού.
Να αναγνωρίζει διάφορα μαγειρικά σκεύη.	Στην ενότητα «Κουζίνα» παρουσιάζονται αρκετά μαγειρικά σκεύη μαζί με τη λειτουργία τους.

Δεξιότητες Επικοινωνίας	
Το παιδί να αναγνωρίζει οπτικά ερεθίσματα.	Στο λογισμικό χρησιμοποιούνται ελκυστικά γραφικά τα οποία προάγουν την οπτική επαφή και τη διατήρηση της προσοχής που οδηγούν στην αναγνώριση των οπτικών ερεθισμάτων.
Να σταθεροποιήσει τον οπτικό-κινητικό συντονισμό.	Η χρήση του ποντικιού, με στόχο την απόκριση σε ερέθισμα που παρουσιάζει το λογισμικό, εξασκεί τον οπτικοκινητικό συντονισμό.
Να δείχνει.	Το ποντίκι μπορεί να υποκατασταθεί από το δείκτη του παιδιού, εάν αυτό θεωρηθεί αναγκαίο από τον εκπαιδευτικό.
Να αναγνωρίζει πρόσωπα και αντικείμενα εικονικά.	Το λογισμικό εξασφαλίζει την επίτευξη του στόχου αυτού μέσα από την παρουσίαση αντικειμένων που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της καθημερινής διαβίωσης.
Να ασκηθεί στην ικανότητα ακρόασης.	Οι ελκυστικές ιδιότητες του λογισμικού και ο αργός ρυθμός με τον οποίο παρουσιάζονται τα ερεθίσματα ασκούν την ικανότητα ακρόασης.
Να αναγνωρίζει και να ολοκληρώνει οδηγίες.	Οι οδηγίες του προγράμματος είναι σύντομες και εύληπτες.
Να χρησιμοποιεί ένα βασικό λεξιλόγιο επικοινωνίας με τη χρήση πολυμέσων.	Η παρουσίαση και η προσδοκώμενη εκμάθηση του βασικού λεξιλογίου γίνεται μέσα από τη χρήση του λογισμικού, καθώς έχει ενσωματώσει εικόνα και ήχο.
Να ακούει και να κατανοεί τις εντολές που άκουσε.	Οι οδηγίες που χρησιμοποιούνται από το λογισμικό είναι σύντομες και εύληπτες και εξασκούν τη συγκεκριμένη δεξιότητα.
Να εκτελεί προφορικές εντολές.	Ο εκπαιδευτικός ρυθμίζει το λογισμικό, ώστε να μην προχωρά στην παρουσίαση ερεθισμάτων εάν δεν εκτελεστεί πρώτα μία συγκεκριμένη εντολή.
Να ακολουθεί οδηγίες που δίνονται διαδοχικά.	Ο γραμμικός τρόπος ανάπτυξης του προγράμματος, καθώς και ο ελεγχόμενος ρυθμός παρουσίασης του υλικού, διευκολύνουν την παρακολούθηση των διαδοχικών οδηγιών.
Να αναγνωρίζει και να ονομάζει αντικείμενα.	Αυτός είναι ο βασικός στόχος του προγράμματος.
Να κατανοεί και να απαντά σε ερωτήσεις.	Οι δραστηριότητες «Αναγνώριση ονομασιών» και «Αναγνώριση λειτουργιών» διεξάγονται με την υποβολή ερωτήσεων που απαιτούν απόκριση, έτσι ώστε το παιχνίδι να συνεχίζεται.
Να ονομάζει αντικείμενα ή συσκευές του σπιτιού, του σχολείου και της	Μεγάλος αριθμός αντικειμένων παρουσιάζεται στους χώρους του σχολείου

κοινότητας.	ή του σπιτιού.
Να χρησιμοποιεί τις Νέες Τεχνολογίες.	Η εκτέλεση του λογισμικού συνιστά τη χρήση Νέων Τεχνολογιών.
Να ασκείται σε δεξιότητες οπτικοκινητικού συντονισμού.	Η χρήση ποντικιού και η περιήγηση στην οθόνη, καθώς και η επιλογή αντικειμένων, εξασκούν αυτού του τύπου τις δεξιότητες.
Να αναγνωρίζει λέξεις.	Κύριος στόχος του προγράμματος είναι η παρουσίαση και η εκμάθηση λέξεων του καθημερινού λεξιλογίου.
Να ασκηθεί στην ακρόαση του λόγου.	Το λογισμικό δημιουργεί τις συνθήκες (ελκυστικά γραφικά, αργός ρυθμός παρουσίασης ερεθισμάτων), έτσι ώστε να διατηρείται και να ενισχύεται η προσοχή και η συνεπαγόμενη ακρόαση του λόγου του εκφωνητή.
Δεξιότητες Αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον	
Να ξεκινά και να ολοκληρώνει μια δραστηριότητα από κοινού με άλλα παιδιά.	Το μεγαλύτερο μέρος του προγράμματος διεκπεριώνεται με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος και επιλέγει ορισμένα χαρακτηριστικά (ρυθμός παρουσίασης, αμοιβή, ηχητική υποστήριξη κ.λπ.). Αυτό ενισχύει την ικανότητα συνεργασίας του μαθητή.
Να εκτελεί για κάποιο χρονικό διάστημα μια εργασία. Να αναπτύξει την ικανότητα να αποδέχεται και να συνεχίσει μια δραστηριότητα για αρκετό χρόνο.	Τα ελκυστικά χαρακτηριστικά του λογισμικού (γραφικά, προσαρμοζόμενη υποστήριξη), μαζί με την παρουσία του δασκάλου, ενισχύουν τη συγκεκριμένη δεξιότητα.
Να γνωρίσει τη χρήση των αντικειμένων σε καθημερινές καταστάσεις. Να αντιλαμβάνεται τη χρήση των αντικειμένων σε οργανωμένες καταστάσεις.	Κύριος στόχος του λογισμικού με την παρουσίαση αντικειμένων μέσα στο φυσικό τους περιβάλλον είναι η γνωριμία του μαθητή με τη χρήση τους.

Ολόκληρο το περιεχόμενο του λογισμικού μπορεί να εκτυπωθεί και να αξιοποιηθεί για την προβολή με προβολέα διαφανειών και video projector. Επίσης, όλες οι εικόνες των ιστοριών μπορούν να εκτυπωθούν έγχρωμες ή σε ασπρόμαυρο γραμμικό σχέδιο, σε οποιοδήποτε μέγεθος, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως καρτέλες ζωγραφικής ή αντιστοίχισης, ή για την επιβράβευση των μαθητών.

8. Συμπληρωματικές δραστηριότητες

Με τη χρήση των παραπάνω οπτικοποιημένων και ηχογραφημένων δραστηριοτήτων του λογισμικού μπορεί να αναπτυχθούν συμπληρωματικές δραστηριότητες, ώστε να επιτευχθούν οι ακόλουθοι ειδικότεροι στόχοι του λογισμικού:

Στόχος #1:

Ο μαθητής να εμπλουτίσει τις γνώσεις του γύρω από τα ονόματα περισσότερων από 100 κοινών αντικείμενων με τη δραστηριότητα ανοικτού τύπου Ανακάλυψη Ονομάτων.

Δραστηριότητα #1:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα διαθέσει _____ λεπτά για να εκτελέσει την ανοικτού τύπου δραστηριότητα Ανακάλυψη Ονομάτων.

Δραστηριότητα #2:

Ο μαθητής θα επιλέξει τουλάχιστον _____ διαφορετικά αντικείμενα, ενώ θα διερευνά τη δραστηριότητα Ανακάλυψη Ονομάτων.

Δραστηριότητα #3:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα επιλέξει ένα αντικείμενο κάθε φορά και θα ακούσει το όνομά του.

Δραστηριότητα #4:

Ο μαθητής θα πρέπει να αναγνωρίσει κάθε αντικείμενο με βάση τη λειτουργία ή την περιγραφή του.

Στόχος #2:

Ο μαθητής να εμπλουτίσει τη γνώση του γύρω από τις περιγραφές περισσότερων από 100 κοινών αντικείμενων με τη δραστηριότητα ανοικτού τύπου Ανακάλυψη Λειτουργιών [Περιγραφές].

Δραστηριότητα #1:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα διαθέσει _____ λεπτά για να εκτελέσει την ανοικτού τύπου δραστηριότητα Ανακάλυψη Λειτουργιών [Περιγραφές].

Δραστηριότητα #2:

Ο μαθητής θα επιλέξει τουλάχιστον _____ διαφορετικά αντικείμενα, ενώ θα διερευνά τη δραστηριότητα Ανακάλυψη Λειτουργιών [Περιγραφές].

Δραστηριότητα #3:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα επιλέξει ένα αντικείμενο κάθε φορά και θα ακούσει τη λειτουργία του.

Δραστηριότητες #4:

Ο μαθητής θα πρέπει να αναγνωρίσει κάθε αντικείμενο με βάση τη λειτουργία ή την περιγραφή του.

Στόχος #3:

Ο μαθητής να δείξει ότι κατανοεί τα ονόματα περισσότερων από 100 κοινών αντικείμενων με τη δραστηριότητα Αναγνώριση ονομάτων.

Δραστηριότητα #1:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (με ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει ____ αντικείμενα-στόχους με βάση το όνομά τους.

Δραστηριότητα #2:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (χωρίς ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει ____ αντικείμενα-στόχους με βάση το όνομά τους.

Σημείωση: Ορίστε τις ίδιες παραμέτρους με τη δραστηριότητα #1, αλλά απενεργοποιήστε την «Καθοδήγηση».

Δραστηριότητα #3:

Ο μαθητής θα βελτιώσει τις δεξιότητες της κινητικής και οπτικής του αντίληψης, επιλέγοντας κάθε φορά και μικρότερο αντικείμενο.

Δραστηριότητα #4:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (χωρίς ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει καθένα από τα αντικείμενα-στόχους με βάση το όνομά τους.

Δραστηριότητα #5:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (χωρίς ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει καθένα από τα ____ αντικείμενα-στόχους με βάση το όνομά τους.

Σημείωση: Ορίστε τις ίδιες παραμέτρους με τη δραστηριότητα #1, αλλά απενεργοποιήστε την ένδειξη σωστής απάντησης.

Δραστηριότητες #6-#10:

Επαναλάβετε τις δραστηριότητες #1-#5 για τα υπόλοιπα τρία περιβάλλοντα.

Στόχος #4:

Ο μαθητής να δείξει ότι κατανοεί τις λειτουργίες και τις περιγραφές περισσότερων από 100 κοινών αντικείμενων με τη δραστηριότητα Αναγνώριση Λειτουργιών [Περιγραφές].

Δραστηριότητα #1:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (με ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει τα _____ μεγαλύτερα αντικείμενα-στόχους με βάση το όνομά τους.

Δραστηριότητα #2:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (χωρίς ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει _____ αντικείμενα-στόχους με βάση τη λειτουργία και την περιγραφή τους.

Σημείωση: Ορίστε τις παραμέτρους όπως και στη δραστηριότητα #1, αλλά απενεργοποιήστε την ένδειξη της σωστής απάντησης.

Δραστηριότητα #3:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (με ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει καθένα από τα αντικείμενα-στόχους με βάση τη λειτουργία και την περιγραφή τους.

Δραστηριότητα #4:

Σε μία ρεαλιστική σκηνή, ο μαθητής θα ανταποκριθεί σωστά στις ακουστικές ενδείξεις (με ένδειξη σωστής απάντησης) και θα διαλέξει καθένα από τα αντικείμενα-στόχους με βάση τη λειτουργία και την περιγραφή τους.

Σημείωση: Ορίστε τις ίδιες παραμέτρους με τη δραστηριότητα #3, αλλά απενεργοποιήστε την ένδειξη της σωστής απάντησης.

Δραστηριότητες #5-#9:

Επαναλάβετε τις δραστηριότητες #1-#4 για τα υπόλοιπα τρία περιβάλλοντα.

Στόχος #5:

Ο μαθητής θα μπορέσει να πει (ή να νοηματίσει) το όνομα κάθε σκηνής, να αναγνωρίσει κάθε αντικείμενο σε κάθε σκηνή και να δώσει μία περιγραφή του.

Για την πραγματοποίηση αυτών των δραστηριοτήτων χρησιμοποιήστε τις εκτυπώσεις των σκηνών.

Δραστηριότητα #1:

Ο μαθητής θα πει ή θα νοηματίσει το όνομα της σκηνής, όταν ερωτηθεί πού βρίσκεται αυτό (το αντικείμενο).

Δραστηριότητα #2:

Ο μαθητής θα πει ή θα νοηματίσει το όνομα του κάθε αντικειμένου της σκηνής, όταν ερωτηθεί τι είναι αυτό (το αντικείμενο).

Δραστηριότητα #3:

Ο μαθητής θα πει ή θα νοηματίσει την περιγραφή του κάθε αντικειμένου της σκηνής, όταν ερωτηθεί για ποιο λόγο χρησιμοποιείται αυτό (το αντικείμενο).

Οι παραπάνω στόχοι μπορούν να εξατομικευτούν για κάθε μαθητή/τρια για τη συγγραφή του Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος και την καταγραφή και αξιολόγηση της εξέλιξής των.

9. Αξιολόγηση

Αξιολόγηση με τη χρήση του υλικού του λογισμικού

Προτού αρχίσει η διδασκαλία με το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* θα πρέπει να διεξαχθεί μία αξιολόγηση, προκειμένου να καθοριστεί το επίπεδο της λειτουργικής δεξιότητας του κάθε μαθητή. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται μία κατάσταση αναγκών και μπαίνουν σε σειρά προτεραιότητας οι δεξιότητες που θα πρέπει να διδαχθούν. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί είτε με μια άτυπη παρατήρηση είτε χρησιμοποιώντας το Αναλυτικό Πρόγραμμα ή τα βιβλία του σχολείου.

Όλες οι μορφές αξιολόγησης που προτείνονται από τα Α.Π.Σ. Γενικής και Ειδικής Αγωγής είναι δυνατόν να διεξαχθούν με τη χρήση του παρόντος λογισμικού.

Οι παραπάνω ειδικοί και γενικοί στόχοι μπορούν να εξατομικευτούν για κάθε μαθητή/τρια για την καταγραφή και αξιολόγηση της εξέλιξής των.

Οι δραστηριότητες «αναγνώρισης» έχουν τη μορφή ερωταπαντήσεων και είναι κατάλληλες για την αξιολόγηση και το χειρισμό των λειτουργικών γλωσσικών δεξιοτήτων.

Επίλογος

Απόλυτος στόχος των λογοθεραπευτών και των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής είναι να βοηθήσουν τα παιδιά με βαριά νοητική καθυστέρηση να αναπτύξουν την επικοινωνία τους με τα άλλα άτομα. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να τα βοηθήσουμε να κατακτήσουν γλωσσικούς τύπους που θα τους χρησιμεύσουν στην επικοινωνία τους αυτή και να τα ενθαρρύνουμε να εφαρμόζουν τη γλώσσα αυτή σε επικοινωνιακά περιβάλλοντα. *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* μπορούν να

βοηθήσουν στην ανάπτυξη ενεργούς χρήσης του πιο σημαντικού λεξιλογίου του νοικοκυριού, καθώς και των σχολικών αντικειμένων, των λειτουργιών και των περιγραφών τους. Με αυτά τα προγράμματα μπορούμε να βοηθήσουμε τα παιδιά να κατακτήσουν το στόχο τους, που είναι να γίνουν όσο το δυνατόν πιο αυτόνομα στο περιβάλλον που ζουν. Το λογισμικό *Το Σπίτι μου και το Σχολείο μου* μπορεί να αποτελέσει το απαραίτητο εργαλείο ανάπτυξης της αυτονομίας αυτών των μαθητών.

10. Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Ainscow, M. & Tweddle, D. (1998). *Early learning skills analysis*. 3rd Edition. London.

Bauer, A. M. & Shea, T. M. (1989). *Teaching exceptional students in your classroom*. USA : York Production service.

Christof, K. J. & Kane, S. R. (1991). Relationship building for students with autism. *Teaching exceptional students*, 24 (2), pp. 49-51.

Davit, J. (2000). Entering the mainstream. *The Guardian Education*. (March, 21).

Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, (2002) Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Friend, M. & Bursuck, W. D. (1999). *Including students with special needs. A practical guide for classroom teachers*. USA: Allyn & Bacon.

Hendrickson, J. M., Shokoohi-Yekta, M., Hamre-Nietupski, S. & Gable, R. (1996). Middle and high school students perceptions on being friends with peers with severe disabilities. *Exceptional children*, 63, pp. 19-28.

Hoffmeister, R. J. & Κουρμπέτης, Β. (1999). Όραση εναντίον κώφωσης. Νόημα στην εκπαίδευση. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Hunt, P., Farron-Davis, F., Beckstead, S., Curtis, D. & Goetz, L. (1994). Evaluating the effects of placement of students with severe disabilities in general education versus special classes. *Journal of the Association for persons with severe handicaps*, 19, pp. 200-214.

Kirkman, S. (2000). All in IT together. *TES*. (March, 17).

Lewis, R. B. & Doorlag, D.H. (1991). *Teaching special students in general education classrooms*. New Jersey: Prentice Hall.

Lewis, R.B. (1993). *Special education technology, classroom applications*. USA: Wadsworth Inc.

Macdonald, D. (1996). Finding a voice. TES. (November, 1).

Moore, D. G. & Maestas y Moore, J. (1981). Special adaptations necessitated by hearing impairments. In J. Kauffman & D. Hallahan (Eds.) Handbook of special education. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall.

N. 2817(2000) Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 78, Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

National Information Center for Children and Youth with Disabilities, (1997a) General Information about Visual Impairments: Fact sheet number 13, Washington, DC.

Smith, D. & Luckasson, R. (1995). Introduction to special education: Teaching in an age of challenge. Boston: Allyn and Bacon.

Stokoe, W. C. & Battison, R. M. (1981). Sign language, mental health and satisfactory interaction. In deafness and mental health. Stein, L. K., Mindel E. D. and Jabaley T. (Eds.) Grune and Stratton, New York, pp. 179-194.

Underwood, J. D. M & Underwood, G. (1995). Computers and learning. Helping children acquire thinking skills. UK: Blackwell Inc.

Vygotsky, L. (1978). Mind in society. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Westling, D. L. & Fox, L. (2000). Teaching students with severe disabilities. New Jersey: Prentice Hall.

Wood, J. W., Lazzaria, A. & Reeves, C. K. (1993). Educational characteristics and implications. In Wood, J. W. (Ed.), Mainstreaming. New York: Merrill/Macmillan.

Yaughn, S., Bos, C. S. & Schumm, J. S. (1997). Teaching mainstream and at risk students in the general education classroom. Allyn & Bacon.

Ημέλλου, Ό. (2003). Ήπιες δυσκολίες μάθησης. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.

Κολιάδης, Ε. Α. (1991). Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη. Α. Συμπεριφοριστικές θεωρίες. Αθήνα.

Κολιάδης, Ε. Α. (1994). Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη. Β. Κοινωνικογνωστικές θεωρίες. Αθήνα.

Κουρμπέτης, Β., Ευθυμίου, Ε., Κατσογιάννου, Μ., Σταϊνχάουερ, Γ. (2003). Πολυμεσικά λεξικά Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας: γλωσσικά και εκπαιδευτικά εργαλεία. Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου των εκπαιδευτικών για τις Τ.Π.Ε. Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη. Σύρος.

Μπούλου, Μ. & Γκούβερης Β. (2000). Νέοι ορίζοντες για παιδιά με προβλήματα όρασης. Θεσσαλονίκη.

Παντελιάδου Σ., (2004) Χαρτογράφηση του Χώρου της Ειδικής Αγωγής, ΥΠΕΠΘ.

Παπαθεοδώρου, Θ. (2002). The use of technology in education: Seeking for a pedagogy. Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή. Οι Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση. Ρόδος.

Παπασιακμάκης, Γ. (2005). Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
www.special.education.gr.

Παρασκευόπουλος, Ι. (1992). Ψυχολογία ατομικών διαφορών. Αθήνα.

Πολυχρονοπούλου–Ζαχαρόγεωργα, Σ. (1995). Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες. Αθήνα.

Sirvis, B. (1988). Physical disabilities. In E.L. Meyen & T.M. Skrtic (Eds) Exceptional children and youth. An introduction (3rd ed., pp. 387-341). Denver: Love.

Σούλης, Σ. Γ. (2000). Μαθαίνοντας βήμα με βήμα στο σχολείο και στο σπίτι. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Σπαντιδάκης, Ι. (2004). Προβλήματα παραγωγής λόγου παιδιών σχολικής ηλικίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Σπετσιώτης, Ι. (1997). Περιοδικό *Διγενής*. Τεύχος 10ο.

Telford, C.W. & Sawrey, J.M. (1981). The exceptional individual (4th ed.) Englewood Cliffs, NJ: prentice Hall.

Φύτρος, Κ. (2003). Η πληροφορική στην ειδική αγωγή. Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου των εκπαιδευτικών για τις Τ.Π.Ε. Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη. Σύρος.

Χιουρέα, Ρ. (1998). Εισαγωγή στην εκπαίδευση των τυφλών. Αθήνα: Εκδόσεις Λύχνος.

Χρηστάκης, Κ. (2002). Διδακτική προσέγγιση παιδιών και νέων με μέτριες και σοβαρές δυσκολίες μάθησης. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.

Το σπίτι μου Το σχολείο μου

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Δικτυακός τόπος www.ilsp-schools.gr – Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο support@ilsp.gr
Τηλέφωνο 210-6875100, Fax 210-6875331 – Υπεύθυνος Κος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»
ΜΕΤΡΟ 1.2: «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ: «Ολοκληρωμένη Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»